Sitowise Oy / Lauri Erävuori, Heli Nukki

Mäntsälän strateginen yleiskaava 2050 Vähintään maakunnallisesti arvokkaiden luonnonympäristöjen maastotarkistukset

2026

Päiväys	31.10.2026
Laatija	Lauri Erävuori, Heli Nukki
Projektinumero	12033649

Sisällysluettelo

1 Johdanto 4
2 Menetelmät 7
3 Tulokset 8
3.1 Yhteenveto 8
3.2 Hakkarinoja 11
3.2.1 Mäntsälän yleiskaava 2050: Luontoselvitykset 2019 (Enviro 2021), kuvaus 11
3.2.2 Päivityskartoitus 2026 11
3.3 Hirvikorvenkallio 15
3.3.1 Mäntsälän yleiskaava 2050: Luontoselvitykset 2019 (Enviro 2021), kuvaus 15
3.3.2 Päivityskartoitus 2026 16
3.4 Isosuo 20
3.4.1 Mäntsälän yleiskaava 2050: Luontoselvitykset 2019 (Enviro 2021), kuvaus 20
3.4.2 Päivityskartoitus 2026 20
3.5 Ketunoja 23
3.5.1 Luontokartoitus Levanto-Saari-Hautjärvi-Kaukalampi -kylien alueella vuonna 2016 (Metsänen 2017), kuvaus 23
3.5.2 Päivityskartoitus 2026 23
3.6 Kotojärven metsät 26
3.6.1 Mäntsälän kirkonkylän osayleiskaavan luontoselvitykset 2018 (Virtanen ja Salomäki 2019), kuvaus 26
3.6.2 Päivityskartoitus 2026 26
3.7 Lukkokoski 31
3.8 Luutasuon länsiosa ja Luutasuo 33
3.8.1 Nykyinen rajausehdotus ja aiemmin tunnistetut luontoarvot 33
3.8.2 Päivityskartoitus 2026 33
3.9 Löytynkalliot, Maakuntakaavan suojelualue 36
3.9.1 Luontokartoitus Levanto-Saari-Hautjärvi-Kaukalampi -kylien alueella vuonna 2016 (Metsänen 2017), kuvaus 36
3.9.2 Päivityskartoitus 2026 36
3.10 Mäyränsuo, Maakuntakaavan suojelualue 42
3.10.1 Luontokartoitus Levanto-Saari-Hautjärvi-Kaukalampi -kylien alueella vuonna 2016 (Metsänen 2017), kuvaus 42
3.10.2 Päivityskartoitus 2026 42
3.11 Ohkolanjokivarsi 46
3.11.1 Mäntsälän yleiskaava 2050: Luontoselvitykset 2019 (Enviro 2021), kuvaus 46
3.11.2 Päivityskartoitus 2026 46

3.12 Pahnamäki, Maakuntakaavan suojelualue 48
3.12.1 Luontokartoitus Levanto-Saari-Hautjärvi-Kaukalampi -kylien alueella vuonna 2016 (Metsänen 2017), kuvaus 48
3.12.2 Päivityskartoitus 2026 48
3.13 Palomäensuo, Maakuntakaavan suojelualue 52
3.13.1 Nykyinen rajausehdotus ja aiemmin tunnistetut luontoarvot 52
3.13.2 Päivityskartoitus 2026 52
3.14 Pivansuo 55
3.14.1 Mäntsälän yleiskaava 2050: Luontoselvitykset 2019 (Enviro 2021), kuvaus 55
3.14.2 Päivityskartoitus 2026 55
3.15 Sahajärven metsä 59
3.16 Sandberginpellon metsä 60
3.16.1 Mäntsälän yleiskaava 2050: Luontoselvitykset 2019 (Enviro 2021), kuvaus 60
3.16.2 Päivityskartoitus 2026 60
3.17 Soidinsuo, Maakuntakaavan suojelualue 63
3.17.1 Mäntsälän yleiskaava 2050: Luontoselvitykset 2019 (Enviro 2021), kuvaus 63
3.17.2 Päivityskartoitus 2026 63
3.18 Suojärvensuot, Maakuntakaavan suojelualue 66
3.18.1 Mäntsälän Sälinkään ja Soukkion osayleiskaavan luontoselvitys 2013 (Enviro 2013), Kuvaus 66
3.18.2 Päivityskartoitus 2026 66
3.19 Vattonjärvi, Maakuntakaavan suojelualue 68
3.19.1 Uudenmaan 4. vaihemaakuntakaavan luontoselvitys 2014-2015. Maastoselvityskohteet ja niiden maakunnallinen arvo (Uudenmaan liitto 2015), kuvaus 68
3.19.2 Päivityskartoitus 2026 69
Lähteet 71

1 Johdanto

Tämä selvitys koskee Mäntsälän strategisen yleiskaavan 2050 ehdotuksen vähintään maakunnallisesti arvokkaita luonnonympäristöjä, joilla on edellytykset luontoarvoihin perustuen toteutua luonnonsuojelulain mukaisella menettelyllä, ja siten perusteltua osoittaa yleiskaavassa SL-1-kohteina eli perustettavina luonnonsuojelualueina tämän raportin mukaisin tarkennuksin.

Selvityksessä tarkastellaan yksityiskohtaisemmin:

- Uusimaa-kaavan 2050 (13.3.2023) aluevarausmerkinnällä (selvityksessä ”maakuntakaavan suojelualue”) osoitetut luonnonsuojelulain nojalla suojellut tai suojeltavaksi tarkoitetut ja luonnonsuojelualueeksi perustettavat alueet (9 kpl) [1]
- luontoselvityksessä vähintään maakunnallisesti arvokkaaksi luokiteltuja kohteita (kasvillisuus- ja luontotyyppiselvitys / Sitowise 2024) (11 kpl).

Tämän raportin kuvissa nämä on esitetty nimellä ”SL-1 kohderajaukset 2025” aiemman raportin mukaisesti, mitä tämä raportti täsmentää.

Työn aikana tarkistettiin 20 luontokohteen nykytila ja tarvittaessa tarkennettiin niiden rajauksia havaittujen muutosten perusteella.

Raportti muodostaa osan Mäntsälän strategisen yleiskaavan 2050 luontoasioiden jatkovalmistelua, jossa tarkastellaan erityisesti maakuntakaavan suojelualuevarauksia sekä yleiskaavan luontoselvityksissä tunnistettuja vähintään maakunnallisesti arvokkaita luontokohteita.

Raportissa on kuvattu tiivis menetelmäkuvaus, tarkistettujen kohteiden keskeiset luontoarvot, rajauksiin liittyvät perustelut sekä mahdolliset rajausmuutosehdotukset. Tarkastelu perustuu aiempiin luontoselvityksiin, maakuntakaavan suojelualueaineistoihin, paikkatietotarkasteluihin sekä kohteiden maastotarkistuksiin.

Yleiskaavatyön selvitysten perusteella tunnistettiin 21 vähintään maakunnallisesti arvokasta luonnonympäristökohdetta (Hirvikorvenkallio kahtena erillisenä osana), joiden katsottiin täyttävän luonnonsuojelulain mukaisen suojelun edellytykset.

[1] *) Maakuntakaavan suojelualue (Uusimaa-kaavan 2050) -merkintä
Aluevarausmerkinnällä osoitetaan luonnonsuojelulain nojalla suojellut tai suojeltavaksi tarkoitetut alueet. Niitä ovat kansallispuistot, luonnonpuistot ja muut luonnonsuojelualueet tai muutoin maakunnallisesti arvokkaiksi todetut luontoalueet. Merkinnällä osoitetaan myös suojeluohjelmien alueita sekä Natura 2000-ohjelman alueita siltä osin kuin päätösten yhteydessä on toteuttamiskeinoksi päätetty luonnonsuojelulaki. Suojelualueena voi olla myös alue, jolle viranomainen on tehnyt hallinnassaan olevaa aluetta koskevan muun kuin luonnonsuojelulakiin perustuvan suojelun turvaavan päätöksen. Toteutuneen suojelualueen tarkat rajat ja aluetta koskevat rauhoitusmääräykset ilmenevät asianomaisesta viranomaispäätöksestä. Merkintään liittyy MRL 33§:n mukainen rakentamisrajoitus. Merkintään ei liity MRL 30 §:n mukaisia suojelumääräyksiä.

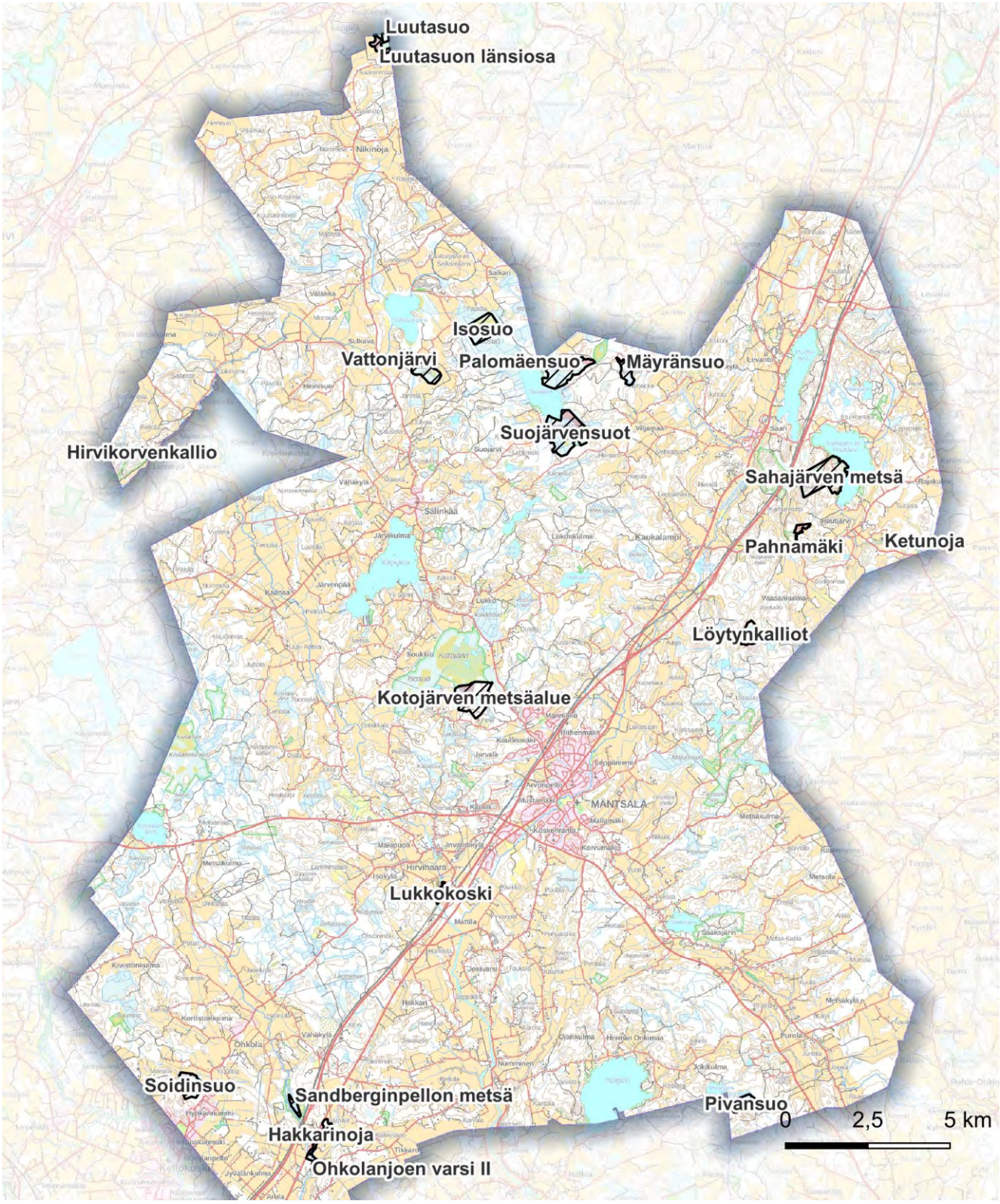
Kaikki nämä kohteet tarkistettiin lukuun ottamatta Lukkokosken ja Sahajärven metsän kohteita. Lukkokoskelta oli kattavat maastotiedot vuodelta 2023 (Fingrid Oyj 2023). Käytettävissä olevien tietojen perusteella Lukkokosken luonnonarvot ovat säilyneet. Sahajärven metsä on jo perustettu luonnonsuojelualueeksi.

Taulukko 1. Maakuntakaavan suojelualueet ja luontoselvityksissä maakunnallisesti arvokkaaksi luokitellut alueet.

Kohde	Peruste
Soidinsuo	Maakuntakaavan suojelualue
Löytynkalliot	Maakuntakaavan suojelualue
Pahnamäki	Maakuntakaavan suojelualue, nykyisen suojelualueen pohjoisosan laajennus
Pahnamäki	Maakuntakaavan suojelualue, nykyisen suojelualueen eteläosan laajennus
Sahajärven metsä	Maakuntakaavan suojelualue, Luonnonsuojelualue
Mäyränsuo	Maakuntakaavan suojelualue
Palomäensuo	Maakuntakaavan suojelualue
Suojärvensuot	Maakuntakaavan suojelualue
Vattonjärvi	Maakuntakaavan suojelualue
Luutasuo	Natura-alue
Luutasuon länsiosa	Luontoselvityksissä maakunnallisesti arvokkaaksi luokiteltu
Isosuo	Luontoselvityksissä maakunnallisesti arvokkaaksi luokiteltu
Hirvikorvenkallio	Nykyisen suojelualueen laajennus
Hirvikorvenkallio	Nykyisen suojelualueen laajennus
Ketunoja	Luontoselvityksissä maakunnallisesti arvokkaaksi luokiteltu
Kotojärven metsäalue	Luontoselvityksissä maakunnallisesti arvokkaaksi luokiteltu
Lukkokoski	Luontoselvityksissä maakunnallisesti arvokkaaksi luokiteltu
Sandberginpellon metsä	Luontoselvityksissä maakunnallisesti arvokkaaksi luokiteltu
Hakkarinoja	Luontoselvityksissä maakunnallisesti arvokkaaksi luokiteltu
Ohkolanjoen varsi II	Luontoselvityksissä maakunnallisesti arvokkaaksi luokiteltu
Pivansuo	Luontoselvityksissä maakunnallisesti arvokkaaksi luokiteltu

Raportin tarkoituksena on tuottaa yleiskaavatyön tueksi selkeä ja dokumentoitu kooste siitä, miltä osin maakunnallisesti arvokkaiden luonnonympäristöjen, joilla on edellytykset toteutua luonnonsuojelulain mukaisella menettelyllä, rajaukset ovat perusteltuja ja missä kohteissa rajauksia on tarpeen tarkistaa. Raportti ei käsittele kaikkia yleiskaavan luontoasioita, vaan rajautuu toimeksiannon mukaisesti ko. alueiden rajausperusteluihin, mahdollisiin rajausmuutoksiin ja kohdekuvausten päivityksiin.

Päivityskartoitukset ja tämän raportin ovat laatineet Sitowise Oy:stä FM biologi Lauri Erävuori sekä FM maantiede ja maisemasuunnittelija Heli Nukki.

Kuva 1. Tarkastelukohteiden sijainti Mäntsälässä.

2 Menetelmät

Maakuntakaavan SL-kohteiden ja luontoselvityksissä maakunnallisesti arvokkaaksi luokiteltujen kohteiden tarkistus tehtiin yhdistämällä aiempi luontoselvitysaineisto, maakuntakaavan suojelualuevaraukset, paikkatietotarkastelut sekä kohteille kohdennetut maastotarkistukset. Tarkastelun tavoitteena oli arvioida, vastaavatko aiemmat rajaukset edelleen kohteiden nykyisiä luontoarvoja, onko rajauksia tarpeen täsmentää ja miten kohdekuvauksia tulee päivittää yleiskaavan jatkovalmistelua varten. Kartoitukset tehtiin 12.6., 14.6., 23.6., 3.7. ja 31.7.2026. Kartoitukset suoritti FM biologi Lauri Erävuori sekä FM maantiede ja maisema-arkkitehti Heli Nukki.

Lähtöaineistona käytettiin aiempia luontoselvityksiä ja niissä esitettyjä kohdekuvauksia, maakuntakaavan suojelualueaineistoja sekä käytettävissä olevia paikkatietoaineistoja. Paikkatietotarkastelussa vertailtiin aiempia kohderajauksia, maakuntakaavan suojelualuevarauksia, ilmakuvia sekä muuta saatavilla olevaa ajantasaista aineistoa. Tarkastelussa kiinnitettiin huomiota erityisesti rajauksen luontevuuteen maastossa, kohteen kytkeytymiseen ympäröiviin luontoalueisiin sekä siihen, sisältyykö rajaukseen alueita, joiden luonnontila tai maankäyttö on selvästi muuttunut aiempien selvitysten jälkeen.

Maastotarkistukset kohdennettiin erityisesti niille alueille, joilla aiempien selvitysten ajantasaisuudesta oli epävarmuutta tai joihin esiselvitysaineiston perusteella liittyi mahdollisia rajausmuutostarpeita. Maastossa arvioitiin kohteiden nykytilaa, luontotyyppien säilyneisyyttä, puuston rakennetta, lahopuun määrää, vesitaloutta, mahdollisia hakkuita ja muita maankäytön muutoksia sekä kohteen rajauksen vastaavuutta todettuihin luontoarvoihin.

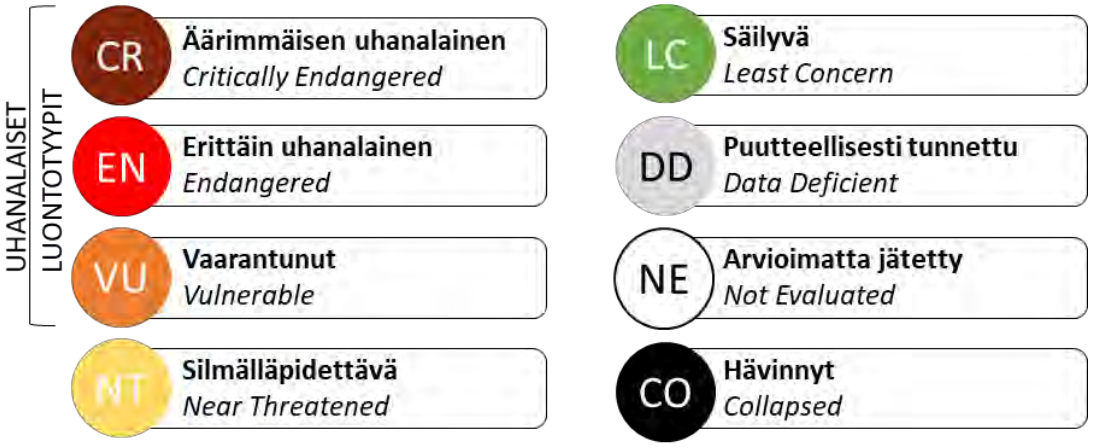
Kohteiden arvioinnissa hyödynnettiin aiemmissa selvityksissä esitettyjä arvoluokituksia ja perusteluja, kuten luontotyyppien uhanalaisuutta, luonnontilaisuutta tai luonnontilaisen kaltaisuutta, METSO[2]- ja LAKU[3]-kriteerejä, metsälain ja vesilain mukaisia kohteita, lajistoarvoja sekä kohteiden merkitystä osana laajempaa ekologista kokonaisuutta. Esimerkiksi useissa tarkastelluissa kohteissa on aiemmissa selvityksissä todettu maakunnallisesti arvokkaita suo-, metsä-, lehto- ja pienvesikokonaisuuksia sekä METSO- tai LAKU-kriteerit täyttäviä alueita.

Rajausmuutoksia esitettiin vain, mikäli paikkatieto- tai maastotarkastelun perusteella rajauksen tarkentamiselle oli luontoarvoihin, nykytilaan tai rajauksen kaavalliseen sopivuuteen perustuva syy. Rajauksen perusteluissa huomioitiin sekä kohteen arvokkaimmat osat että niiden ekologinen yhteys ympäröiviin luontoalueisiin. Mikäli kohteen luonnontila oli muuttunut esimerkiksi hakkuiden, ojituksen tai muun metsänkäsittelyn seurauksena, arvioitiin muutosten vaikutus kohteen suojeluperusteisiin ja rajaukseen tapauskohtaisesti.

Päivityskartoitusten perusteella esitetään kohteen nykyinen luonnontila, kohteen keskeiset luontoarvot sekä mahdolliset rajausmuutokset. Kohdekuvausten yhteydessä on esitetty keskeisten luontotyyppien nimet ja niiden uhanalaisuus vuoden 2018 uhanalaisuusarvioinnin (Kontula ja Raunio 2018) mukaisesti siltä osin kuin ko. tieto on ollut käytettävissä. Uhanalaisuus

[2] Etelä-Suomen metsien monimuotoisuuden toimintaohjelman kriteeristö
[3] Luonnonympäristöjen arvottamisen kriteeristö Uudellemaalle

on esitetty sekä valtakunnallisena uhanalaisuutena että Etelä-Suomen alueellisena uhanalaisuutena. Uhanalaisuusluokat on esitetty alla (Kuva 2).

Kuva 2. Luontotyyppien uhanalaisuusluokat. Varsinaisia uhanalaisia luontotyyppejä edustavat äärimmäisen ja erittäin uhanalaiset luontotyypit sekä vaarantuneet luontotyypit. Lähde: Kontula ja Raunio 2018.

Luontotyyppikuvioiden luokittelussa käytettiin alla esitettyä neliportaista arvoluokittelua LUOPAS-oppaan mukaisesti (Mäkelä & Salo 2024; Taulukko 1). Näiden ulkopuolelle arvoluokkaan 5 (tavanomainen luonto) luokiteltiin kohteet, jotka eivät täyttäneet luokan 4 kriteerejä. Luontotyyppikuviot arvotettiin niiden luontoarvojen perusteella. Kohteiden arvotuskriteereinä käytettiin kohteen edustavuutta, luonnontilaisuutta, harvinaisuutta ja uhanalaisuutta.

Taulukko 2. LUOPAS-oppaan neljä arvoluokkaa.

Arvoluokka 1	Arvoluokka 2	Arvoluokka 3	Arvoluokka 4
Lainsäädännöllä turvatut kohteet	Erityisen tärkeät kohteet	Monimuotoisuutta turvaavat kohteet	Monimuotoisuutta tukevat kohteet

3 Tulokset

3.1 Yhteenveto

Valtaosalla kohteista aiemmin määritetyt luonnonarvot ovat säilyneet ja niiden osoittaminen SL-1 alueina on luontoarvoihin perustuen perusteltua. Kartoitusten perusteella esitetään kolmen kohteen poistamista (Luutasuon länsiosa, Sandberginpellon metsä, Ketunoja) kokonaan luontoarvojen vähäisyyden tai alueen muuttuneisuuden perusteella. Lisäksi yksi kohde on jo perustettu luonnonsuojelualueeksi (Sahajärven metsä).

Yhden kohteen rajausta esitetään hieman laajennettavaksi (Löytynkalliot) ja yhden kohteen rajausta hieman tarkistettavaksi niin, että rajauksesta poistetaan muuttuneet osat, mutta lisätään kokonaisuuteen kytkeytyvät alkuperäisen rajauksen ulkopuoliset osat (Hirvikorvenkalliot). Kuuden kohteen rajausta esitetään supistettavaksi siten, että hakkuualat, turvekankaat ja vastaavat voimakkaasti käsitellyt tai muuttuneet osat rajataan pois. Kustakin

kohteesta on esitetty erikseen kuvaus ja kartta. Kohteet ja niiden muutokset on esitetty koosteena alla taulukossa.

Kohde	Luokitus	Rajaus 2026
Hakkarinoja	Luontoselvityksen maakunnallinen kohde	**Ei muutoksia**
Hirvikorvenkallio	Maakuntakaavan suojelualue, perustettu suojelualueeksi	**Rajauksen tarkistus ja laajennus** Rajausta ehdotetaan hieman tarkistettavaksi ja osin laajennettavaksi
Isosuo	Luontoselvityksen maakunnallinen kohde	**Ei muutoksia**
Ketunoja	Luontoselvityksen maakunnallinen kohde	**Ei osoiteta SL-kohteena** Kohteen arvot heikentyneet eikä kohde vastaa maakunnallisesti arvokasta kohdetta
Kotojärven metsäalue	Luontoselvityksen maakunnallinen kohde	**Rajauksen supistus** ojitettujen suoalueiden poistaminen rajauksesta
Lukkokoski	Luontoselvityksen maakunnallinen kohde	**Ei muutoksia**
Luutasuon länsiosa	Luontoselvityksen maakunnallinen kohde	**Ei osoiteta SL-kohteena** Kohteen ei arvioida olevan maakunnallisesti arvokas.
Luutasuo	Natura 2000	**Ei muutoksia**
Löytynkalliot	Maakuntakaavan suojelualue	**Rajauksen laajennus** Alueen laajennus sen luoteisosassa kattamaan yhtenäisen kokonaisuuden
Mäyränsuo	Maakuntakaavan suojelualue, soidensuojelun täydennysehdotuksen kohde	**Rajauksen supistus** ojitettu eteläosa rajauksesta pois.
Ohkolanjoen varsi II	Luontoselvityksen maakunnallinen kohde	**Ei muutoksia**
Pahnamäki	Maakuntakaavan suojelualue, osin perustettu suojelualueeksi	**Rajauksen supistus** hakkuualat pois rajauksesta
Palomäensuo	Maakuntakaavan suojelualue, soidensuojelun täydennysehdotuksen kohde	**Rajauksen supistus** käsitellyt metsäalueet rajauksesta pois.
Pivansuo	Luontoselvityksen maakunnallinen kohde	**Ei muutoksia**
Sahajärven metsä	Maakuntakaavan suojelualue, perustettu suojelualueeksi	**Perustettu luonnonsuojelualueeksi**
Sandberginpellon metsä	Luontoselvityksen maakunnallinen kohde	**Ei osoiteta SL-kohteena** Kohteella on paikallisia luonnonarvoja, mutta kohteen ei arvioida täyttävän maakunnallista arvoa.
Soidinsuo	Maakuntakaavan suojelualue, soidensuojelun täydennysehdotuksen kohde	**Ei muutoksia**

Kohde	Luokitus	Rajaus 2026
Suojärvensuot	Maakuntakaavan suojelualue, soidensuojelun täydennysehdotuksen kohde	**Rajauksen supistus** voimakkaasti muuttunut ojitusosa rajauksesta pois
Vattonjärvi	Maakuntakaavan suojelualue	**Ei muutoksia**

3.2 Hakkarinoja

3.2.1 Mäntsälän yleiskaava 2050: Luontoselvitykset 2019 (Enviro 2021), kuvaus

Hakkarinoja on kuuden kilometrin mittainen puro, jonka alkaa Hakkarin kylän pohjoispuolelta. Puron alajuoksusta lähes puolentoista kilometrin osuus sijaitsee Ohkolan rekisterikylän puolella, jossa puro yhtyy Ohkolanjokeen. Uoma on parin metrin levyinen ja mutkittelee näyttävästi syvällä metsän reunustamassa purolaaksossa. Purolaakson itäpuolella on peltoa, länsipuolella on pieni peltokuvio, hakkuuaukko ja vaihtelevia talousmetsäkuvioita.

Purolaakson luonnontila on säilynyt erinomaisena, ja puro on koko matkan luonnontilaisessa uomassaan. Purolaakson yli menee kaksi pikkutietä, mutta muualla rinteet ovat varttunutta ja vanhaa kuusisekametsää. Puro on 2−3 metrin levyinen, paikoin sora- ja kivipohjainen, syvälle maahan uurtunut ja kauniisti mutkitteleva. Puron varrella on pieniä tulvatasanteita, mutta monin paikoin uoma rajautuu suoraan jyrkkiin rinteisiin. Tulvatasanteilla kasvaa mm. mesiangervoa, hiirenporrasta, isoalvejuurta, metsäalvejuurta, lehtotähtimöä, nokkosta, jänönsalaattia ja muita vaateliaita kosteiden lehtojen ja lehtokorpien lajeja.

Purolaakson rinteet ovat pääosin tuoretta kuusivaltaista lehtoa, mutta siellä täällä on myös kuivan lehdon piirteitä, esimerkiksi runsaasti kieloa ja puolukkaa. Puusto on iäkästä, mutta vanhoja, yli satavuotiaita runkoja on vain vähän. Lahopuuta on vaihtelevasti. Idän puoleiselta pellolta tulee purolaaksoon useita noromaisia painanteita, jotka tuovat vaihtelua pinnanmuotoihin. Pohjoispäässä on pidempi, kaksihaarainen vesilain mukainen noro, joka rajattiin omaksi kohteekseen. Norohaarojen välissä ja niiden ympäristössä on iäkästä lehtomaisen kankaan kuusikkoa, jossa on melko paljon lahopuuta ja runsaasti järeitä haapoja. Puronvarren ja norojen rinteiden kasvillisuus on täälläkin lehtoa.

Erityisarvot ja arvoluokittelun perusteet

Alueella olevat tuoreet keskiravinteiset lehdot ovat luontotyyppinä vaarantuneita. Hakkarinoja on havumetsävyöhykkeen latvapuro, joka on Etelä-Suomessa luontotyyppinä vaarantunut pitkällä aikavälillä tapahtuneiden abioottisten laatumuutosten perusteella. Kohde täyttää pinta-alansa puolesta maakunnallisesti arvokkaan LAKU-kohteen kriteerit (vähintään 5 ha laajuinen, luonnontilaisen kaltainen, runsaslehtipuustoinen varttunut metsä, jossa on lahoa lehtipuuta yli 5 m^3/ha). Kohteen pohjoispää on rajattu metsälain erityisen tärkeäksi elinympäristöksi (pienvesistöjen välittömät lähiympäristöt). Hakkarinojan ympäristö (selvimmin pohjoispää) täyttää METSO-ohjelman kriteerit. Osa pohjoispäästä on metsälain ympäristötukialuetta. Noro on vesilain mukaan säilytettävä kohde puro vesilain 3 luvun 2 §:n mukainen kohde, jota koskee vesitaloushankkeiden luvanvaraisuus. Alueelta on löydetty liito-oravan jätöksiä.

3.2.2 Päivityskartoitus 2026

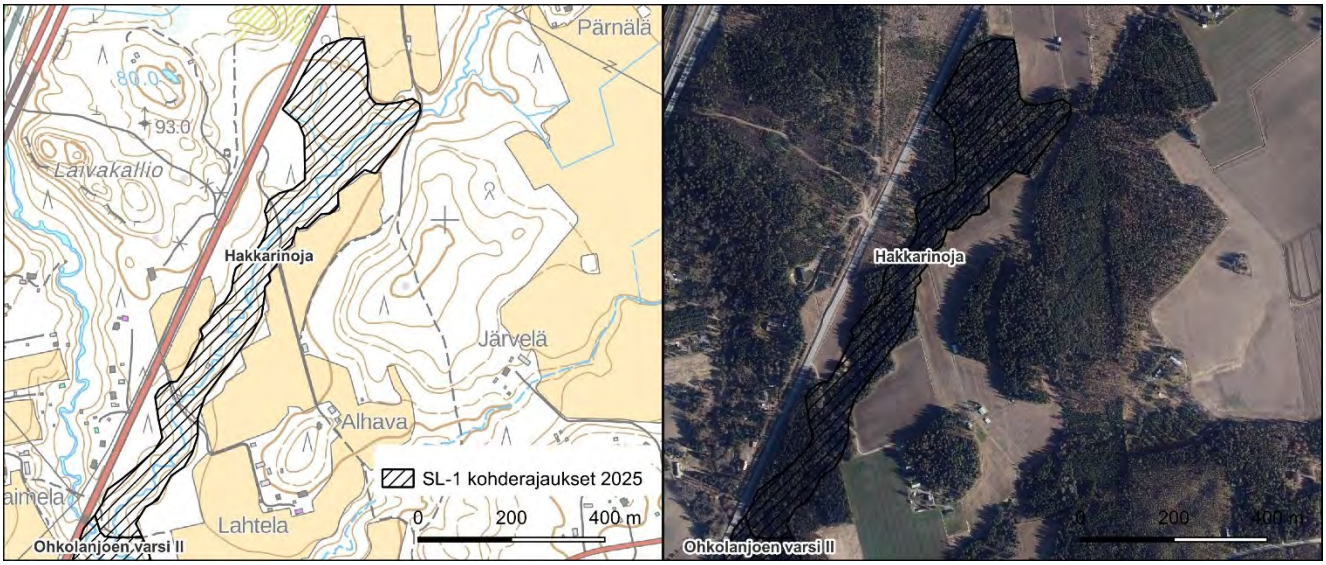
Alueella ei ole tehty toimenpiteitä, jotka olisivat muuttaneet ympäristöä. Alueen luontoarvot ovat säilyneet. Varsinaisen Hakkarinojan lisäksi rajaukseen sisältyy useita noroja tai valuvesipainanteita kohti Hakkarinojaa. Alue on säilynyt morfologisena kokonaisuutena ja metsät ovat varttuneita ja luonnontilaisen kaltaisia. Lahopuuta esiintyy kohtalaisesti, joskin epätasaisesti jakaantuneena. Aluerajauksen pohjoisimmassa osassa on selkeämmin talousmetsän kaltaisia osia, jotka sijoittuvat myös valuvesirinteiden ja valumavesien muodostamien kosteiden

painanteiden (juottien) ulkopuolelle. Nämäkin metsät kuitenkin kytkeytyvät kokonaisuuteen. Alue käsittää osittain Suomen Metsäkeskuksen rajaamia metsälain erityisen tärkeitä ympäristöjä. Alhavan ja Lahtelan kiinteistöjen tiet ylittävät Hakkarinojan. Teiden ylläpito ml. tarvittavat parantamistoimet on syytä huomioida, mikäli alue perustetaan luonnonsuojelualueeksi. Lisäksi Fingrid Oyj on suunnittelemassa uutta voimajohtoa, joka ylittää Hakkarinojan Alhavan tien itäpuolelta. Voimajohto heikentää toteutuessaan paikallisesti alueen arvoja, mutta kokonaisuudessaan alueella säilyy merkittävät luonnonarvot. Rajaukseen ei esitetä muutoksia. Kohde muodostaa Ohkolanjokivarren kanssa merkittävän kokonaisuuden.

Arvoperusteet

- Luonnontilainen savimaiden joki reunusmetsineen
- Edustavat lehdot, liito-orava

Luontotyyppi	Lsl / Vl luontotyyppi	Uhanalaisuus, Suomi	Uhanalaisuus, Etelä-Suomi	Edustavuus	Arvoluokka (LUOPAS)
Vanhat havupuuvaltaiset tuoreet kankaat	Ei	Erittäin uhanalainen, EN	Erittäin uhanalainen, EN	Hyvä	2 Erityisen tärkeät kohteet
Varttuneet havupuuvaltaiset lehtomaiset kankaat	Ei	Silmälläpidettävä, NT	Silmälläpidettävä, NT	Hyvä	4 Monimuotoisuutta tukevat kohteet
Tuoreet keskiravinteiset lehdot	Ei	Vaarantunut, VU	Vaarantunut, VU	Hyvä-Erinomainen	2 Erityisen tärkeät kohteet
Kosteat keskiravinteiset lehdot	Ei	Silmälläpidettävä, NT	Silmälläpidettävä, NT	Erinomainen	4 Monimuotoisuutta tukevat kohteet
Havumetsävyö-hykkeen latvapurot	Ei	Silmälläpidettävä, NT	Vaarantunut, VU	Erinomainen	3 Monimuotoisuutta turvaavat kohteet
Havumetsävyö-hykkeen norot	VL	Puutteellisesti tunnettu, DD	Puutteellisesti tunnettu, DD	Erinomainen	1 Lainsäädännöllä turvatut kohteet

Kuva 3. Hakkarinojan rajaus. Rajaukseen ei esitetä muutosta.

Kuva 4. Hakkarinojan rinnemetsää, purovarsi kuvan oikeassa reunassa.

Kuva 5. Hakkarinojan rinnepainanne, jossa noro.

3.3 Hirvikorvenkallio

3.3.1 Mäntsälän yleiskaava 2050: Luontoselvitykset 2019 (Enviro 2021), kuvaus

HUOM! Pääosa alueesta on jo perustettu suojelualueeksi.

Hirvikorvenkallio on laaja yhtenäinen metsä- ja kallioalue. Alueen puusto kaakkoon viettävällä rinteellä on pääosin varttunutta–vanhaa kuusikkoa. Haapaa ja koivua on sekapuuna. Kasvillisuus on tuoretta kangasta, paikoin on lehtomaista kangasta. Kenttäkerroksen lajisto on tavanomaista: mustikka ja metsäkastikka ovat valtalajeja ja lehtomaisella kankaalla esiintyy lisäksi käenkaalia ja oravanmarjaa.

Länsiosan noron ympäristössä on tuoretta keskiravinteista lehtoa, jonka puusto on varttunutta kuusta. Kenttäkerroksessa on mm. oravanmarjaa, korpi-imarretta ja käenkaalia. Lahopuuta on myös runsaasti. Kallioalueilla on kuivahkon kankaan ja kuivan kankaan männiköitä; kenttäkerroksessa runsaimpia ovat puolukka ja kanerva. Kallioiden väleissä on pienialaisia soistumia, jotka ovat lähinnä kangaskorpia/korpirämeitä ja isovarpurämeitä. Hirvikorvenkallion alue sisältää useita erikseen rajattuja luontokohteita, kuten mm. metsälain mukaisia kallioalueita.

Erityisarvot ja arvoluokittelun perusteet

Hirvikorvenkallion alue on hieno kokonaisuus, josta löytyy vanhaa metsää, kallioita ja niiden välisiä pieniä soita sekä lehtoa.

Hirvikorvenkallio täyttää maakunnallisesti arvokkaan kohteen luontotyyppikriteerit (LAKU):

- vähintään 5 ha laajuiset, varttuneet tai sitä vanhemmat, tuoreet tai lehtomaiset kankaat, joissa on vähintään kahteen lahoasteluokkaan kuuluvaa lahopuuta yhteensä yli 10 m^3/ha sisältäen läpimitaltaan yli 20 cm lahopuita

Alue on merkitty voimassa olevassa maakuntakaavassa (Uusimaa-kaava 2050) luonnonsuojelualueeksi.

Hirvikorvenkallion alueella on metsäkeskuksen rajaamia erityisen tärkeä elinympäristöjä sekä useita metsälain 10 §:n kriteerit täyttäviä kallioita sekä yksi vesilain 2 luvun 11 §:n mukainen noro.

Hirvikorvenkallio täyttää METSO-ohjelman luokkien I ja II kriteerit.

Hirvikorvenkalliot

Rajatut kallioalueet ovat kaikki vähäpuustoisia kalliomänniköitä. Kalliot ovat pääosin jäkälä- ja sammalpeitteisiä, paljaita kalliopaljastumia ei ole. Kuivahkon kankaan kenttäkerroksessa kasvaa lähinnä kanervaa ja puolukkaa.

Erityisarvot ja arvoluokittelun perusteet

Viisi rajattua kallioaluetta täyttävät metsälain 10 §:n erityisen tärkeän elinympäristön kriteerit.

Kalliometsät on arvioitu Etelä-Suomessa silmälläpidettäväksi luontotyypiksi pitkällä aikavälillä tapahtuneen laadun heikentymisen vuoksi. Nuoret kuivahkot kankaat on arvioitu Etelä-Suomessa erittäin uhanalaiseksi luontotyypiksi laadun historiallisen heikkenemisen perusteella

Hirvikorvenkallio noro

Tuoreen lehdon varttuneessa kuusikossa sijaitsevan noron kivikkoinen uoma on lähes huomaamaton. Uoman reunoilla kasvaa soreahiirenporrasta, korpi-imarretta, käenkaalia, oravamarjaa ja suo-orvokkia.

Erityisarvot ja arvoluokittelun perusteet

Noro täyttää vesilain 2 luvun 11 §:n kriteerit.

Tuoreet keskiravinteiset lehdot ja kosteat runsasravinteiset lehdot on Etelä-Suomessa arvioitu vaarantuneeksi luontotyypiksi viimeisen 50 vuoden aikana tapahtuneen laadun heikentymisen vuoksi.

3.3.2 Päivityskartoitus 2026

Hirvikorvenkallion alue muodostuu kallioiden, metsien ja soiden muodostamasta kokonaisuudesta, jonka luonnonarvot painottuvat erityisesti kallioalueiden lakiosiin ja Sammalsuon suoalueelle.

Kallioiden lakialueilla puusto on vähäpuustoista kalliomännikköä, ja kasvillisuus on tyypillistä karujen kallioympäristöjen lajistoa. Varpukasvillisuuden, kuten variksenmarjan, kanervan, puolukan ja mustikan lisäksi alueella esiintyy laajoja sammal- ja jäkäläpeitteisiä kalliopintoja sekä kalliometsille ominaisia rakennepiirteitä. Kallion reuna-alueilla esiintyy pääasiassa kuivaa ja kuivahkoa kangasta sekä kalliomänniköitä. Kallioiden painanteissa kasvillisuus on paikoin tuoreempaa ja puusto tiheämpää.

Sammalsuo on luonnontilaisen kaltainen suoalue, jossa esiintyy suoluonnolle ominaisia kasvillisuus- ja rakennepiirteitä. Suo on keskiosiltaan suhteellisen vähäpuustoista rämettä vaihettuen ulkoreunoiltaan metsäluontotyyppeihin. Sammalsuo on puustoinen räme, jonka kasvillisuus on karua ja varpuvaltaista. Suolla kasvaa harvaa mäntyä ja kenttäkerrosta hallitsevat varvut sekä rahkasammalet. Luontotyyppi on pääosin isovarpurämettä. Suo muodostaa Hirvikorvenkallion kallio- ja metsäalueiden välisen luonnontilaisen suoelinympäristön ja lisää alueen luontotyyppien monipuolisuutta ja muodostaa luontevan osan Hirvikorvenkallion kallio- ja metsäkokonaisuutta.

Hirvikorvenkallion itäosassa sijaitseva rinnealue on tuore hakkuualue. Puusto on pääosin poistettu, eikä alueella ole laajemmin havaittavissa vanhan tai varttuneen metsän rakennepiirteitä. Lounaisosassa puolestaan sijaitsee tiheäkasvuinen nuori sekametsä, jonka rakenne on melko tasarakenteinen ja luonnonarvoiltaan tavanomainen.

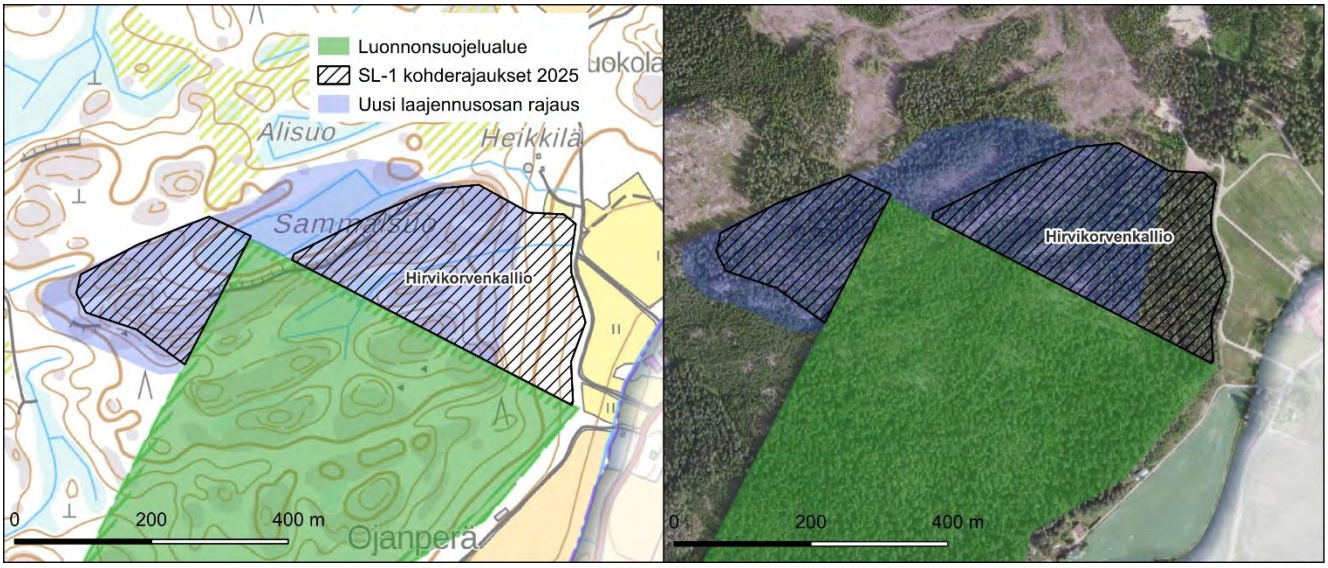
Maastokäynnin perusteella kohderajauksen tarkistamista esitetään siten, että itäosan hakkuualue ja lounaisosan nuori metsä rajataan kohteen ulkopuolelle. Rajaukseen esitetään puolestaan liitettäväksi Sammalsuon suoalue sekä kallioiden lakiosia, joilla esiintyy kohteen keskeisiä luontoarvoja.

Arvoperusteet

Hirvikorvenkallion laajennusosien merkittävimmät luontoarvot liittyvät kallioalueisiin, niitä ympäröiviin metsäelinympäristöihin sekä Sammalsuon suoalueeseen. Sammalsuo lisää kohteen luontotyyppien monipuolisuutta sekä vahvistaa kallio-, metsä- ja suoelinympäristöjen muodostamaa kokonaisuutta.

-

Luontotyyppi	Lsl / Vl luontotyyppi	Uhanalaisuus, Suomi	Uhanalaisuus, Etelä-Suomi	Edustavuus	Arvoluokka (LUOPAS)
Kalliometsät	Ei	Silmälläpidettävä, NT	Silmälläpidettävä, NT	Hyvä	3 Monimuotoisuutta turvaavat kohteet
Isovarpurämeet	Ei	Silmälläpidettävä, NT	Vaarantunut, VU	Hyvä	3 Monimuotoisuutta turvaavat kohteet
Tupasvillarämeet	Ei	Silmälläpidettävä, NT	Vaarantunut, VU	Hyvä	3 Monimuotoisuutta turvaavat kohteet

Kuva 6. Hirvikoskenkallion perustettu luonnonsuojelualue sekä luontoselvityksissä maakunnallisesti arvokkaaksi luokiteltu suojelualueen ulkopuolinen alue. Hirvikorvenkallion kohderajausta esitetään muutettavaksi sinisenä merkityn rajauksen mukaisesti eli kohdetta osin laajentaen ja osin supistaen. Uudesta rajauksesta on rajattu pois itäosan hakkuuala (tuore hakkuu ei näy ilmakuvassa). Rajaukseen on lisätty Sammalsuon suoalue, jossa on merkittäviä lisäarvoja.

Kuva 7. Hirvikorvenkallion itäpuolella oleva rinnealue on hakattu hiljattain ja esitetään rajattavaksi suojelualueen ulkopuolelle.

Kuva 8. Hirvikorvenkallion lakiosaa, jota ehdotetaan lisättäväksi rajaukseen.

Kuva 9. Lounaisosan pois rajattavaksi esitettävä alue on tiheäkasvuista sekapuustoista nuorta metsää.

Kuva 10. Sammalsuon suoalue. Oikeanpuoleisessa kuvassa kaakon suunnasta jyrkänteen päältä kuvattuna.

3.4 Isosuo

3.4.1 Mäntsälän yleiskaava 2050: Luontoselvitykset 2019 (Enviro 2021), kuvaus

Isosuosta on arvokkaaksi luontokohteeksi rajattu sen ojittamattomana säilynyt lähinnä keidassuota oleva keskiosa. Rajauksen ulkopuolinen osa suosta on tiheään ojitettua mäntyä kasvavaa rämemuuttumaa ja turvekangasta.
Isosuon keskiosa on säilyttänyt ympäristön ojituksista huolimatta hyvin arvonsa. Suon reunaojat ovat osittain umpeutuneet eikä niissä virrannut juurikaan vettä. Rajatun alueen itäreunalla on harvahkoa mäntyä kasvavaa tupasvilla- ja isovarpurämettä. Kenttäkerroksen lajisto on tavanomaista, tupasvillaa, suopursua, juolukkaa ja kanervaa, suokukka on erityisen runsas. Suon keskiosissa esiintyy ombrotrofista (yksinomaan sadeveden ravinteiden varassa olevaa) lyhytkorsinevaa ja kuljunevaa, joiden lajistoon kuuluvat mm. suokukka, leväkkö, tupasvilla, pikkukarpalo, isokarpalo, mutasara, variksenmarja, vaivaiskoivu ja suomuurain. Neva-alueella on useita leväkön ja mutasaran vallitsemia märkiä, rimpipintaisia kuljuja. Suoalueen suurimman kuljun (rimpi- eli vesipintaisen painanteen) reunalla on jonkinlainen maja, luultavasti valokuvaajien piilokoju.

• muut, vähintään maakunnallisesti arvokkaisiin soihin läheisesti kytkeytyvät, ennallistamiskelpoisuudeltaan hyvät keidassuot
• avoimiin soihin, vesistöihin tai pienvesiin suoraan rajautuvat, luonnontilaiset, luonnontilaisen kaltaiset tai ennallistamiskelpoisuudeltaan vähintään kohtalaiset rämeet

Suon eteläosa on muuta suota korkeammalla ja se on pääosin rahkarämettä, jolla kasvaa matalaa, alle metrin korkuista, harvaa männikköä. Kasvilajistoon kuuluvat mm. kanerva, suomuurain, tupasvilla ja vaivaiskoivu. Eteläisimmässä osassa puusto on kookkaampaa.

Erityisarvot ja arvoluokittelun perusteet
Tupasvillarämeet ja isovarpurämeet on arvioitu Etelä-Suomessa vaarantuneiksi sekä viimeisen 50 vuoden aikana, että pitkällä aikavälillä tapahtuneen määrän muutoksen perusteella.
Isosuo täyttää maakunnallisesti arvokkaan kohteen luontotyyppikriteerit (LAKU):

- luonnontilaisen kaltaiset tai ennallistamiskelpoisuudeltaan hyvät, pinta-alaltaan vähintään noin 10 ha laajuiset keidassuot

Lisäksi täyttyy yhdistelmäkriteeri:

- muut, vähintään maakunnallisesti arvokkaisiin soihin läheisesti kytkeytyvät, ennallistamiskelpoisuudeltaan hyvät keidassuot
- avoimiin soihin, vesistöihin tai pienvesiin suoraan rajautuvat, luonnontilaiset, luonnontilaisen kaltaiset tai ennallistamiskelpoisuudeltaan vähintään kohtalaiset rämeet

Isosuon ojittamaton osa on tunnistettu maakunnallisesti arvokkaaksi alueeksi myös Uudenmaan viherrakenteen Zonation-analyysissä (Uudenmaan liitto 2016), jossa se on luokiteltu luonnon monimuotoisuuden kannalta merkittäväksi kohteeksi. Isosuo sisältyy maakunnallisesti tärkeään lintualueeseen Suojärvensuot, joka koostuu useasta erillisestä osasta.

3.4.2 Päivityskartoitus 2026

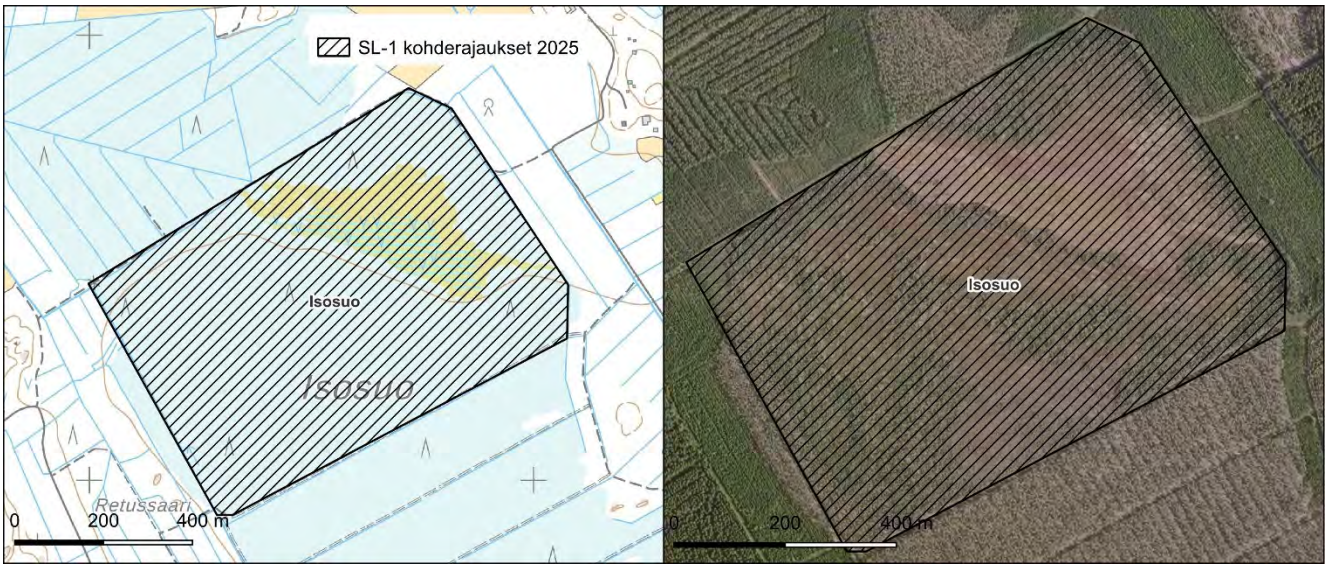
Isosuon ojittamattomat osat ovat säilyttäneet luonnonpiirteensä lukuun ottamatta reunaojien välitöntä lähialuetta, jossa puuston kasvu on voimistunut. Keskiosat suoalueesta ovat avosuota

pienine allikkoineen. Alueella pesii mm. lokkeja. Alueen arvot ovat vastaavat kuin aikaisemmassa selvityksessä.

Arvoperusteet:

- Laaja luonnontilainen suoalueen osa
- Etelä-Suomessa vaarantuneet luontotyypit

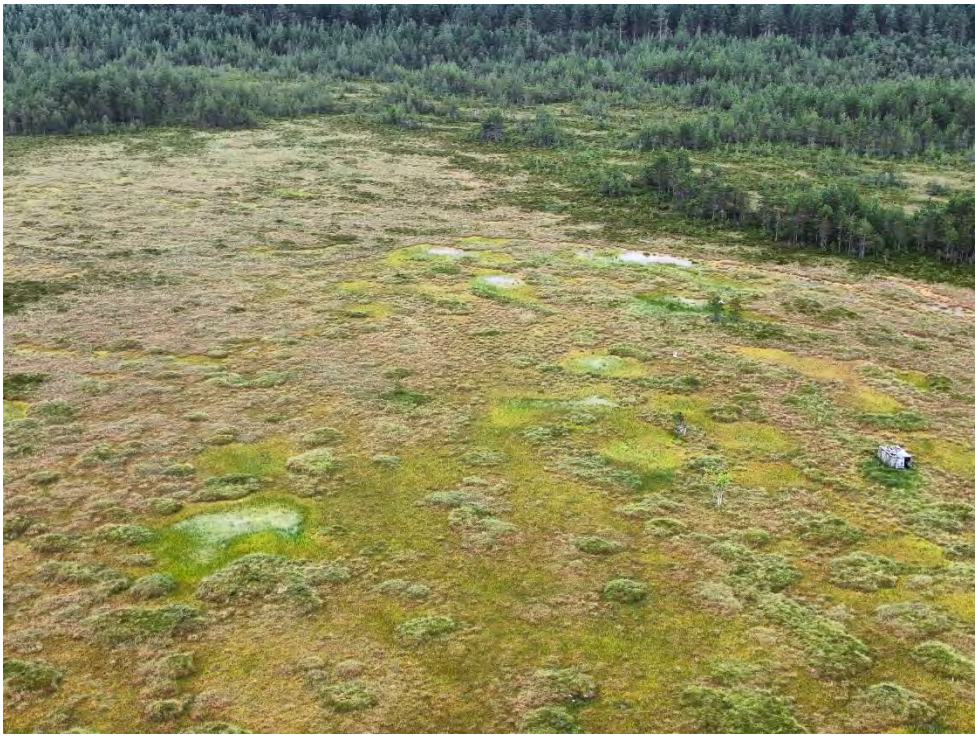
Luontotyyppi	Lsl / Vl luontotyyppi	Uhanalaisuus, Suomi	Uhanalaisuus, Etelä-Suomi	Edustavuus	Arvoluokka (LUOPAS)
Isovarpurämeet	Ei	Silmälläpidettävä, NT	Vaarantunut, VU	Hyvä-Kohtalainen	3 Monimuotoisuutta turvaavat kohteet
Tupasvillarämeet	Ei	Silmälläpidettävä, NT	Vaarantunut, VU	Hyvä-Kohtalainen	3 Monimuotoisuutta turvaavat kohteet
Lyhytkorsinevat	Ei	Silmälläpidettävä, NT	Vaarantunut, VU	Erinomainen-Hyvä	3 Monimuotoisuutta turvaavat kohteet
Kuljunevat	Ei	Elinvoimainen, LC	Elinvoimainen, LC	Erinomainen	3 Monimuotoisuutta turvaavat kohteet

Kuva 11. Isosuon luontoselvityksissä maakunnallisesti arvokkaaksi luokitellun kohteen rajaus. Kohde käsittää ojittamattoman osan Isosuota.

Kuva 12. Isosuon länsireunassa ojitetulla osalla ja osin ojitetun alueen ulkopuolella puuston kasvi on voimistunut ja suon piirteet ovat muuttuneet turvekankaaksi / suomuuttumaksi. Kuva aluerajauksen ulkopuolelta kohti aluetta.

Kuva 13. Isosuon ojittamattoman nevaosan piirteet, kuten pienet allikot erottuvat viistokuvasta.

3.5 Ketunoja

3.5.1 Luontokartoitus Levanto-Saari-Hautjärvi-Kaukalampi -kylien alueella vuonna 2016 (Metsänen 2017), kuvaus

Noro koostuu kahdesta haarasta, jotka yhtyvät ja laskevat Rapuojaan. Haarojen yhteispituus on noin 680 metriä. Noro on luonnontilainen ja sen kaltainen alaosistaan, ylempänä uomaa on oiottu ja siihen on johdettu ojia. Uoma on syvä ja sitä reunustaa rehevä kasvillisuus ja vanha puusto, josta iso osa on kuollutta. Kohde täyttää vesi- ja metsälain määritelmät ja METSO-ohjelman luonnontieteelliset valintakriteerit. Viereinen Rapuoja kuuluu saukon elinpiiriin ja laji hyödyntää todennäköisesti myös Ketunojaa. Muuten alueen lajisto tunnetaan puutteellisesti. Kohteesta inventoitiin vain Mäntsälän puoli, vaikka se jatkuukin kuntarajojen yli. Alueella on potentiaalia lepakoille tärkeänä kohteena ja mahdollisesti myös muutamille uhanalaisille lintulajeille.

Ketunojan rajausehdotus perustuu valtakunnallisesti arvokkaaksi arvioituun luonnontilaisen kaltaiseen noroympäristöön, jolla on vesilain, metsälain ja METSO-kriteerien mukaisia luontoarvoja. Kohteen arvoa lisäävät sen merkitys saukon elinympäristönä sekä lepakoille ja linnustolle soveltuvana pienvesi- ja metsäympäristönä.

Ketunojan varsi on osin perustettu luonnonsuojelualueeksi kartoituksen jälkeen.

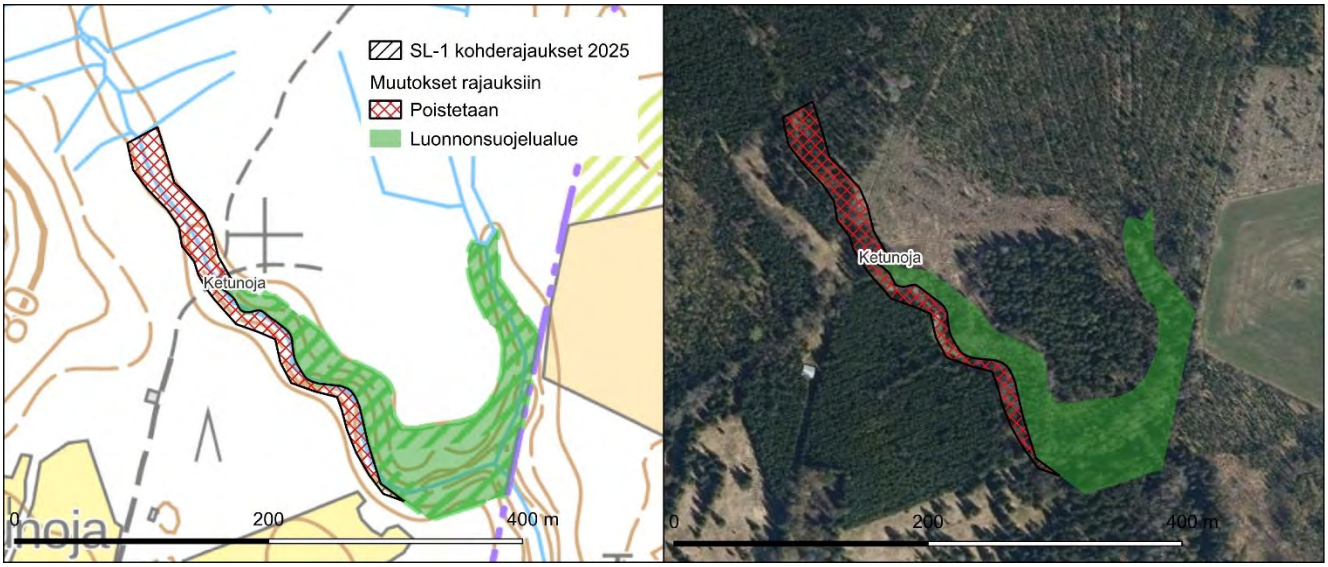
Luontoarvo: valtakunnallisesti arvokas (ko. selvityksessä kaikki vesilakikohteet on arvotettu valtakunnallisesti arvokkaiksi)

Perusteet: luonnontilaisen kaltainen noro, MetsäL, VesiL (2:11§), saukko, potentiaaliset linnusto- ja lepakkoarvot

3.5.2 Päivityskartoitus 2026

Luontoselvityksissä maakunnallisesti arvokkaaksi luokitellun alueen rajaus on alkuperäisen luontoselvityksen kohderajaus siltä osin, kun sitä ei ole suojeltu. Aluerajaus käsittää Ketunojan uoman, mutta uomaa reunustavat metsät ovat lähes rantaan tai rantaa asti käsiteltyjä, kapea suojavyöhyke on säilytetty. Ketunojan poikki on rakennettu rumpu kartan polun kohdalle. Polun luoteispuoleiset osat Ketunojan molemmin puolin ovat voimakkaasti käsiteltyä kangasmetsää, pääosin avo- tai harvennushakattua. Myös varsinaisen uoman reunoilla on paikoin nähtävissä perkauksen jäljiltä reunapalle. Purouoma on osoitettu kaavassa arvokkaana virtavetenä. Puron reunusmetsissä ei ole suojelullisia arvoja. Näistä syistä kohde esitetään kokonaan poistettavaksi maakunnallisesti arvokkaaksi luokitellun alueen statuksesta.

Luontotyyppi	Lsl / Vl luontotyyppi	Uhanalaisuus, Suomi	Uhanalaisuus, Etelä-Suomi	Edustavuus	Arvoluokka (LUOPAS)
Havumetsävyöhykeen purot ja pikkujoet	Ei	Vaarantunut, VU	Erittäin uhanalainen, EN	Kohtalainen	4 Monimuotoisuutta tukevat kohteet
Tuoreet kankaat	Ei	Vaarantunut, VU	Vaarantunut, VU	Heikko	5 Tavanomainen luonto

Kuva 14. Ketunojan suojelualueeksi perustettu alue ja luontoselvityksissä aiemmin maakunnallisesti arvokkaaksi luokiteltu alue. Ketunojan uoma turvataan riittävästi virtavesiä koskevalla merkinnällä ja vesilailla.

Kuva 15. Ketunojan uoma mutkittelee, mutta ojan perkauksessa muodostuneita reunapalteita on paikoin nähtävissä.

Kuva 16. Ketunoja on mutkitteleva, mutta osin aikoinaan perattu. Reunametsät ovat käsiteltyjä talousmetsiä.

3.6 Kotojärven metsät

3.6.1 Mäntsälän kirkonkylän osayleiskaavan luontoselvitykset 2018 (Virtanen ja Salomäki 2019), kuvaus

Kotojärven metsien rajausehdotus perustuu Kotojärvensuon maakunnallisesti arvokkaaseen vähäpuustoiseen suokohteeseen, jonka luontoarvoja vahvistavat luonnontilaisen kaltainen räme- ja suoluonto sekä läheinen kytkeytyminen Kotojärvi–Isosuon Natura-alueeseen.

Kotojärven metsien rajausehdotus koskee aiemman aineiston perusteella erityisesti Kotojärvensuon pientä suoaluetta, joka liittyy läheisesti Kotojärvi–Isosuon Natura-alueeseen. Kohde on ojittamaton tai vain reunaosiltaan ojituksen vaikutuspiirissä oleva vähäpuustoinen suo, jonka pääasiallisia suotyyppejä ovat rahkaräme ja paikoin lyhytkorsiräme. Puusto on erittäin kituliasta mäntyä, ja suo vaihettuu reunoiltaan isovarpurämeeksi.

Kohde on tunnistettu maakunnallisesti arvokkaaksi LAKU-kohteeksi. Sen arvo perustuu erityisesti siihen, että se rajautuu ja kytkeytyy suoraan Kotojärvi–Isosuon Natura-alueeseen. Lisäksi kohde täyttää LAKU:n yhdistelmäkriteerin avoimiin soihin, vesistöihin tai pienvesiin rajautuvista luonnontilaisista, luonnontilaisen kaltaisista tai ennallistamiskelpoisuudeltaan vähintään kohtalaisista rämeistä. Kohde on myös metsälain mukainen vähäpuustoinen suo.

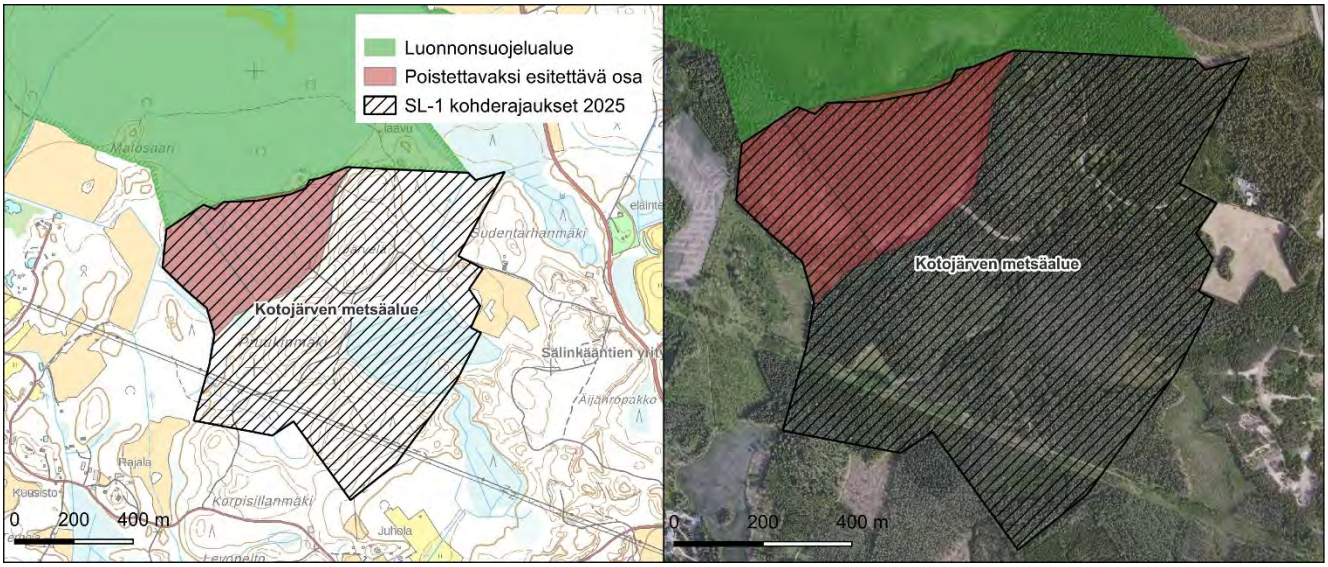
3.6.2 Päivityskartoitus 2026

Tarkastelualueen (punainen alue kartalla) länsi- ja eteläosissa suoluonto on muuttunut ojituksen ja metsätaloustoimenpiteiden seurauksena. Osa alueesta on muuttunut turvekangasmaiseksi, ja maastossa havaittiin tuoreita hakkuita sekä voimakasta metsäkoneiden aiheuttamaa uritusta. Näillä alueilla alkuperäiset suoluonnon ominaispiirteet ovat suurelta osin heikentyneet.

Tarkastelukohteen länsiosassa merkittävimmät luontoarvot liittyvät Natura-alueeseen rajautuvaan vähäpuustoiseen suokokonaisuuteen, joka koostuu pääosin rahkarämeestä sekä sitä reunustavista isovarpurämeistä. Alueella esiintyy luonnontilaisen kaltaisille rämesoille tyypillistä kasvillisuutta ja rakennepiirteitä, kuten harvapuustoisuutta, rahkasammalvaltaisuutta sekä märkiä tupasvillapainanteita.

Maastokäynnin perusteella kohderajausta esitetään tarkistettavaksi siten, että ojituksen, hakkuiden ja metsänkasvatuksen voimakkaasti muuttamat alueet rajataan kohteen ulkopuolelle ml. kapea suokaistale länsiosassa. Aluerajauksessa säilytetään Kotojärven laaja metsäalue. Metsäalue koostuu pääasiassa kuusivaltaisista tuoreista kankaista, osin vallitsevana puulajina on mänty. Puusto on pääosin varttunutta, eikä varsinaista vanhaa metsää esiinny alueella. Monin paikoin puusto on erirakenteista koostuen useista puulajeista sekä useammasta puusukupolvesta. Osa metsäalueesta on kuitenkin lähes puhdasta kuusikkoa. Voimajohdon tuntumassa metsät ovat nuorempia, noin 50-vuotiaita. Voimajohdon eteläpuoleiset osat ovat suhteellisen tavanomaista ympäristöä, jossa erottuvat selkeästi talousmetsän piirteet.

Rajauksesta poistettaviksi esitettävät alueet ovat ojituksen ja metsätaloustoimenpiteiden seurauksena muuttuneet siten, etteivät ne nykytilassaan vastaa kohteen keskeisiä luontoarvoja.

Kuva 17. Kotojärven alue. Alkuperäisestä kohderajauksesta esitetään poistettavaksi turvekankaaksi muuttunut osa sekä siihen liittyvä läntinen suoalue. Muutosta esitetään, koska suon luonnontila on erityisesti ojitusalueella voimakkaasti muuttunut ja suon reunaosassa on tehty myös tuoreita hakkuita.

Luontotyyppi	Lsl / Vl luontotyyppi	Uhanalaisuus, Suomi	Uhanalaisuus, Etelä-Suomi	Edustavuus	Arvoluokka (LUOPAS)
Varttuneet kankaat	Ei	Vaarantunut, VU	EN	Hyvä	2 Erityisen tärkeät kohteet
Varttuneet havupuuvaltaiset tuoreet kankaat	Ei	Silmälläpidettävä, NT	Vaarantunut, VU	Hyvä	3 Monimuotoisuutta turvaavat kohteet
Isovarpurämeet	Ei	Silmälläpidettävä, NT	Vaarantunut, VU	Hyvä-kohtalainen	4 Monimuotoisuutta tukevat kohteet
Tupasvillarämeet	Ei	Silmälläpidettävä, NT	Vaarantunut, VU	Hyvä	3 Monimuotoisuutta turvaavat kohteet

Kuva 18. Kuva kohderajauksesta poistettavaksi esitettävän alueen koilliskulmasta kohti lounasta. Alue on reunaosiltaan hakattu avoimeksi ja keskiosan ojitetulla puustoisella alueella on voimakasta uritusta (seuraava kuva).

Kuva 19. Kuva kohderajauksesta poistettavaksi esitettävän suoalueen keskiosista, jossa ojien varret voimakkaasti muokattu kauttaaltaan metsäkoneen jäljiltä.

Kuva 20. Kuvan oikealle puolelle rajautuu olemassa olevan Kotojärven suojelualueen raja.

Kuva 21. Alueen luoteiskulmaan sijoittuu luonnontilaisempaa suoaluetta.

Kuva 22. Kotojärven metsäalueet ovat vaihtelevia. Edustavimmat osat ovat voimajohtoalueen pohjoispuolella, jossa esiintyy puhtaita kuusimetsiä sekä sekametsiä.

3.7 Lukkokoski

Lukkokosken alue on kartoitettu vuonna 2023 Fingrid Oyj:n voimajohtohankkeen YVA-menettelyn yhteydessä. Hirvihaaranjoen luonnontilainen kivikkoinen koskijakso, jossa on havaittu myös saukko. Lukkokoski on joen pisin luonnontilainen koski ja hyvin edustava. Joen itäpuolinen metsäalue on melko vanhaa metsää, jossa kasvaa useita järeitä haapoja. Myös länsireunan puusto on iäkästä haapa- ja kuusivaltaista sekametsää. Kohteella on melko runsaasti lahopuuta. Pääosin kohteen kasvillisuustyyppi on tuoretta kangasta. Kosken keskelle jäävillä saarilla on rehevää tuoreen ja kostean lehdon kasvillisuutta. Metsä on aiemmin todettu liito-oravan elinympäristöksi. Kohteella on merkittäviä virkistysarvoja luonnonarvojen ohella.

Luonnonarvot:

- Luonnontilainen koskijakso ja jokiuoma
- Jokilaakson reunojen varttuneet rinnemetsät ja lehdot

Luontotyyppi	Lsl / Vl luontotyyppi	Uhanalaisuus, Suomi	Uhanalaisuus, Etelä-Suomi	Edustavuus	Arvoluokka (LUOPAS)
Varttuneet havupuuvaltaiset tuoreet kankaat	Ei	Silmälläpidettävä, NT	Vaarantunut, VU	Hyvä	3 Monimuotoisuutta turvaavat kohteet
Varttuneet havupuuvaltaiset lehtomaiset kankaat	Ei	Vaarantunut, VU	Vaarantunut, VU	Hyvä	3 Monimuotoisuutta turvaavat kohteet
Tuoreet keskiravinteiset lehdot	Ei	Vaarantunut, VU	Vaarantunut, VU	Hyvä	2 Erityisen tärkeät kohteet
Keskisuuret havumetsävyöhykkeen joet	Ei	Vaarantunut, VU	Vaarantunut, VU	Erinomainen	2 Erityisen tärkeät kohteet

Rajaukseen ei esitetä muutoksia, koska luonnonarvoissa ei ole tapahtunut muutoksia.

Kuva 23. Lukkokosken alueen rajaus.

3.8 Luutasuon länsiosa ja Luutasuo

3.8.1 Nykyinen rajausehdotus ja aiemmin tunnistetut luontoarvot

Luutasuon länsiosan rajausehdotus perustuu Natura-alueeseen kytkeytyvään suo- ja metsäkokonaisuuteen, jossa on rämeluontotyyppejä, lehtomaisia metsäosia, lahopuustoa sekä LAKU- ja METSO-kriteerit täyttäviä arvoja. Kohteen rajauksen ja kuvauksen ajantasaisuus on erityisen tärkeää tarkistaa, koska alueeseen liittyy ojituksen ja metsänkäsittelyn vaikutuksia sekä läheinen yhteys Luutasuon Natura-kokonaisuuteen.

Luutasuon länsiosan rajausehdotus käsittää Luutasuon Natura 2000 -alueen länsi- ja eteläpuolelle sijoittuvan suo- ja metsäalueen. Suurin osa alueesta on ojitettua isovarpu- ja tupasvillarämemuuttumaa, mutta aiemman selvityksen mukaan ojat eivät ole ratkaisevasti kuivattaneet aluetta. Rajaukseen sisältyy myös Natura-alueen eteläpuolista ojittamatonta tupasvilla- ja isovarpurämettä sekä eteläosan tuoreen ja lehtomaisen kankaan metsäaluetta, jossa on nuorta–varttunutta kuusikkoa ja paikoin melko paljon lahopuuta.

Kohteen luontoarvot perustuvat erityisesti sen kytkeytymiseen Luutasuon Natura-alueeseen, suoluontotyyppeihin, lehtomaisiin metsäosiin ja lahopuustoisuuteen. Rajauksen läntisimmässä osassa on aiemmin tunnistettu tuoretta lehtoa, jonka lajistoon kuuluvat muun muassa käenkaali, oravanmarja, sudenmarja, metsäimarre ja metsäalvejuuri. Kohde täyttää maakunnallisesti arvokkaan kohteen LAKU-yhdistelmäkriteerejä, koska se liittyy läheisesti maakunnallisesti arvokkaisiin metsiin ja puustoisiin soihin. Lisäksi kohde täyttää METSO-ohjelman luokan II kriteerejä.

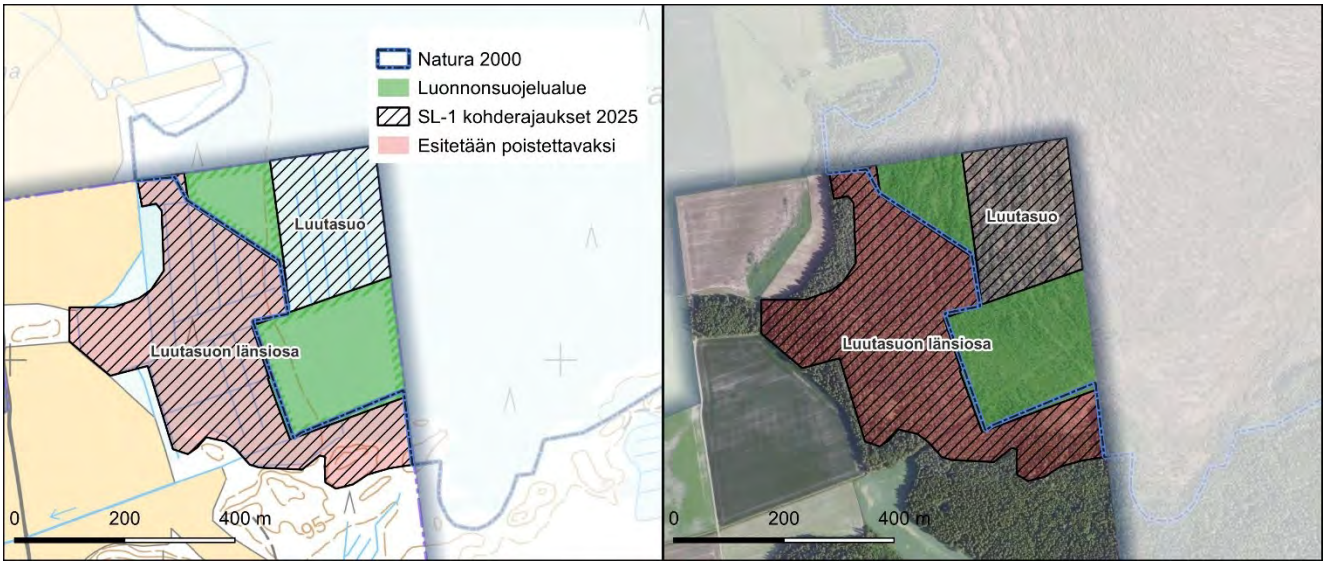
Aiemmin tunnistettuja arvoja ovat myös Etelä-Suomessa uhanalaiset tai silmälläpidettävät luontotyypit, kuten nuoret ja varttuneet havupuuvaltaiset tuoreet kankaat, varttuneet havupuuvaltaiset lehtomaiset kankaat, tuoreet keskiravinteiset lehdot sekä isovarpu- ja tupasvillarämeet. Kohteen luonnonarvojen säilyttämisen kannalta aiemmassa aineistossa on suositeltu alueella olevien ojien tukkimista.

3.8.2 Päivityskartoitus 2026

Luutasuon länsiosassa tarkastelualueella esiintyy lähinnä isovarpurämettä/tupasvillarämettä ja rämemuuttumaa. Vanhoja ajouria on erotettavissa sekä ilmeisesti yksittäisiä turpeenottolaikkuja. Puuston kasvu on voimistunut. Alueen kasvustossa erottuu aiemmin sitä halkoneiden sähkölinjojen paikat. Rajakseen sisältyvä pieni metsäalue on tavanomaista tuoretta kangasta.

Luutasuon länsiosaa ei ole sisällytetty Natura 2000 -alueeseen eikä maakuntakaavaan. Jossain määrin muuttuneena ja tavanomaisena, monotonisena rämemuuttumana kohde esitetään poistettavaksi SL-1 kohteista, koska alue on selkeästi rajattu aikanaan pois myös Natura-alueesta.

Luutasuo sisältyy Natura 2000-alueeseen ja siten Luutasuo tulee sisällyttää SL-1 alueisiin.

Kuva 24. Luutasuon länsiosa esitetään poistettavaksi SL-1 alueista. Luutasuon alue on esitetty samalla kartalla. Se sisältyy Natura 2000 -verkostoon eikä sen rajaukseen esitetä muutoksia.

Luontotyyppi	Lsl / Vl luontotyyppi	Uhanalaisuus, Suomi	Uhanalaisuus, Etelä-Suomi	Edustavuus	Arvoluokka (LUOPAS)
Varttuneet havupuuvaltaiset tuoreet kankaat	Ei	Silmälläpidettävä, NT	Vaarantunut, VU	Kohtalainen	4 Monimuotoisuutta tukevat kohteet
Isovarpurämeet ja -muuttumat	Ei	Silmälläpidettävä, NT	Vaarantunut, VU	Kohtalainen	4 Monimuotoisuutta tukevat kohteet
Tupasvillarämeet ja -muuttumat	Ei	Silmälläpidettävä, NT	Vaarantunut, VU	Kohtalainen-Heikko	4 Monimuotoisuutta tukevat kohteet

Kuva 25. Luutasuon länsiosan isovarpurämemuuttumaa, jossa puuston kasvu on voimistunut.

Kuva 26. Luutasuon länsiosan vanha turpeenottokuoppa, taustalla harvennettua metsää/hakkuuala.

3.9 Löytynkalliot, Maakuntakaavan suojelualue

3.9.1 Luontokartoitus Levanto-Saari-Hautjärvi-Kaukalampi -kylien alueella vuonna 2016 (Metsänen 2017), kuvaus

Löytynkalliot ja Löyttyjärvi sijaitsevat selvitysalueen eteläosassa olevan laajemman metsäalueen keskellä, joka on myös osa maakunnallisesti laajaa yhtenäistä metsäaluetta sekä luonnon ydinaluetta. Alueen metsät ovat pääasiassa mäntyvaltaisia kangas- ja kalliometsiä, mutta kuustakin esiintyy paikoin. Puuston ikä on korkea, reilusti yli 100-vuotiaita puitakin on paljon ja keloja sekä lahopuuta kohtuullisesti. Kallioiden notkelmissa on suopainanteita, korpi- ja rämekuvioita, jotka monipuolistavat alueen ilmettä. Löyttyjärvi on reilun kahden hehtaarin kokoinen luonnontilainen suorantainen järvi. Sillä on kapea neva- ja laajempi rämereunus. Yhdessä alueiden pinta-ala on noin 28 ha. Alueella on merkkejä virkistyskäytöstä, muun muassa nuotiopaikkoja ja suunnistusrasti sekä pari selvää polkua. Kohde muodostaa pinta-alansa ja luonnontilaisuutensa puolesta maakunnallisesti arvokkaan kokonaisuuden. Alueen kaikki metsät soveltuvat METSO-ohjelmaan (luokat I-III). Alueen lajistosta on vähän havaintoja ja se tunnetaan puutteellisesti. Alueelta ja sen tuntumasta on joitain hajahavaintoja linnuista, joista mainittakoon metso (RT, EVA), pyy (dir) ja hömötiainen (VU).

Luontoarvo: maakunnallisesti arvokas

Perusteet: METSO-ohjelmaan sovelias, LAKU-kriteerit, lepakkopotentiaali, metsolle sovelias elinympäristö, hyvä luonnontila, osa laajaa yhtenäistä metsäaluetta ja luonnonydinaluetta, metsälintupotentiaali, viitasammakko- ja sirolampikorentopotentiaali, virkistyskäyttö

3.9.2 Päivityskartoitus 2026

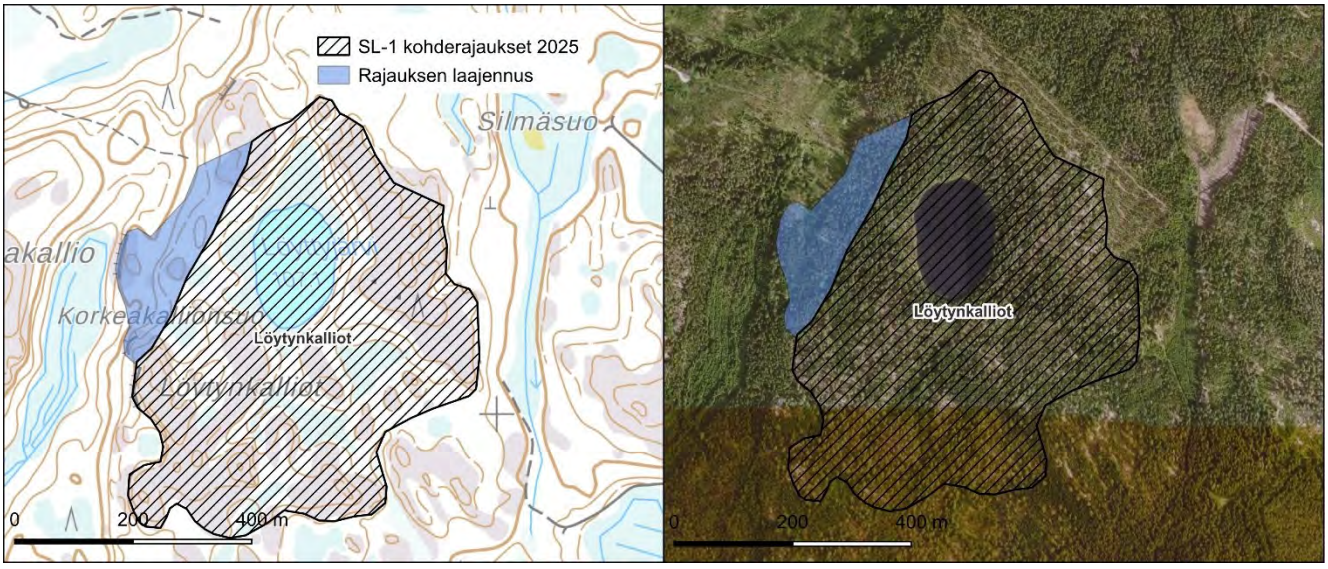
Alueella oli maastotarkastelujen perusteella aiemman kohdekuvauksen mukaiset luontoarvot edelleen jäljellä. Kohteen luontoarvot perustuvat Löyttyjärven ja sitä ympäröivien varttuneiden kallio- ja kangasmetsien muodostamaan kokonaisuuteen. Löytynkallioiden alueella puusto on varttunutta ja paikoin vanhaa, ja metsässä esiintyy runsaasti keloja, kuolleita pystypuita ja järeää maalahopuuta. Kallioinen ja sammalpeitteinen maasto, puuston eri-ikäisrakenne sekä lahopuuston runsaus lisäävät alueen merkitystä metsäluonnon monimuotoisuudelle. Luoteisosassa sijaitseva varttunut ja lahopuustoinen metsä täydentää kokonaisuutta, minkä vuoksi sitä esitetään lisättäväksi kohderajaukseen.

Kohteen lajistollista arvoa korostavat Löyttyjärven kaakkoispuolella havaittu erittäin uhanalainen kirjopapurikko (*Lopinga achine*) sekä alueen länsiosassa havaittu kirjoverkkoperhonen (*Euphydryas maturna*). Molemmat ovat EU:n luontodirektiivin liitteen IV lajeja, joiden lisääntymis- ja levähdyspaikkojen hävittäminen ja heikentäminen on kielletty. Lajihavainnot tulee ottaa huomioon alueen rajauksessa ja maankäytön suunnittelussa.

Arvoperusteet:

- uhanalaiset suo- ja metsäluontotyypit
- metsälinnusto sekä perhoslajisto
- mosaiikkimainen kallioselännekokonaisuus

Luontotyyppi	Lsl / Vl luontotyyppi	Uhanalaisuus, Suomi	Uhanalaisuus, Etelä-Suomi	Edustavuus	Arvoluokka (LUOPAS)
Varttuneet havupuuvaltaiset tuoreet kankaat	Ei	Silmälläpidettävä, NT	Vaarantunut, VU	Hyvä	4 Monimuotoisuutta tukevat kohteet
Vanhat havupuuvaltaiset tuoreet kankaat	Ei	Erittäin uhanalainen, EN	Erittäin uhanalainen, EN	Hyvä	2 Erityisen tärkeät kohteet
Kalliometsät	Ei	Silmälläpidettävä, NT	Silmälläpidettävä, NT	Hyvä	3 Monimuotoisuutta turvaavat kohteet
Karut varjoisat kalliojyrkänteet	Ei	Silmälläpidettävä, NT	Silmälläpidettävä, NT	Erinomainen	4 Monimuotoisuutta tukevat kohteet
Karut poronjäkälä-sammalkalliot	Ei	Elinvoimainen, LC	Silmälläpidettävä, NT	Erinomainen	4 Monimuotoisuutta tukevat kohteet
Metsälammet	Ei	Silmälläpidettävä, NT	Vaarantunut, VU	Erinomainen	3 Monimuotoisuutta turvaavat kohteet
Isovarpurämeet	Ei	Silmälläpidettävä, NT	Vaarantunut, VU	Erinomainen	4 Monimuotoisuutta tukevat kohteet
Tupasvillarämeet	Ei	Silmälläpidettävä, NT	Vaarantunut, VU	Erinomainen	3 Monimuotoisuutta turvaavat kohteet
Kangaskorvet	Ei	Erittäin uhanalainen, EN	Äärimmäisen uhanalainen, CR	Erinomainen	2 Erityisen tärkeät kohteet
Aitokorvet	Ei	Erittäin uhanalainen, EN	Erittäin uhanalainen, EN	Erinomainen	2 Erityisen tärkeät kohteet

Kuva 27. Löytynkallioiden maakuntakaavan suojelualuerajaus sekä ehdotettu laajennus.

Kuva 28. Tarkastelualueen luoteiskulmassa sijaitsevaa varttunutta kuusivaltaista metsää, jota ehdotetaan lisättäväksi kohderajaukseen. Alueella on kallioisia ja lohkareisia metsäosia, eri-ikäistä puustoa sekä järeää maalahopuuta.

Kuva 29. Löytynkallion lahopuustoista metsää. Alueella esiintyy järeitä kaatuneita runkoja ja eri lahoasteissa olevaa maapuuta.

Kuva 30. Löytynjärveä ympäröivää mäntypuustoa ja varpu- ja suokasvillisuutta.

Kuva 31. Löytynjärven rannalla kasvaa sara- ja muuta kosteikkokasvillisuutta. Vesialueella esiintyy harvalukuisesti paikoin kelluslehtisiä vesikasveja kuten lummetta ja ulpukkaa.

Kuva 32. Löytynjärven eteläpuolella havaittiin metsäkoneuria, jolla maanpinta on voimakkaasti kulunut ja paikoin painunut. Uraan on muodostunut vesipintaisia painanteita, ja kasvillisuus sekä pintamaa ovat rikkoutuneet. Uran ympärillä näkyy metsänkäsittelyn jälkiä, kuten hakkuutähteitä ja paljastunutta kivennäismaata.

Kuva 33. Löytynjärven länsipuolella aluerajaukseen ehdotettavaa ympäristön varttunutta kuusivaltaista tuoreen kankaan metsää. Puusto on eri-ikäistä ja kenttäkerros mustikkavaltainen.

Kuva 34. Löytynkallion aluerajaukseen lisättäväksi ehdotettavaa varttunutta havumetsää. Alue on kallioista ja sammal- sekä varpupeitteisestä. Puustossa on järeitä kuusia sekä eri-ikäistä kuusi- ja mäntyalikasvosta.

3.10 Mäyränsuo, Maakuntakaavan suojelualue

3.10.1 Luontokartoitus Levanto-Saari-Hautjärvi-Kaukalampi -kylien alueella vuonna 2016 (Metsänen 2017), kuvaus

Mäyränsuon maakuntakaavan suojelualuerajaus perustuu luonnontilaisen kaltaisena säilyneeseen suo- ja metsäluontokokonaisuuteen, jossa esiintyy korpia, rämeitä, nevalaikkuja ja lahopuustoista puustoa. Kohteen arvoa tukevat maakunnallinen arvoluokitus, LAKU-kriteerien täyttyminen, hyvä ennallistamispotentiaali, metsohavainto sekä kytkeytyminen laajempaan metsä- ja luontoarvokokonaisuuteen.

Mäyränsuon rajausehdotus käsittää noin 14,5 hehtaarin laajuisen suoyhdistymän, johon kuuluu laiteiden korpia, keskiosan rämettä sekä avoimempia nevalaikkuja. Suota on ojitettu hieman etelä- ja pohjoisosista, mutta valtaosa kohteesta on säilynyt ojittamattomana ja yleisilmeeltään luonnontilaisena tai luonnontilaisen kaltaisena. Rämeen puusto on luonnontilaista tai sen kaltaista, ja alueella esiintyy paikoin runsaasti lahopuuta.

Kohde on aiemmissa selvityksissä arvioitu maakunnallisesti arvokkaaksi sen koon, luonnontilan, uhanalaisten suoluontotyyppien sekä ennallistamispotentiaalin perusteella. Mäyränsuo täyttää LAKU-kriteerejä, ja se sijoittuu osaksi laajempaa yhtenäistä metsäaluetta ja luonnon ydinaluetta. Alueella on maastoinventoinnin yhteydessä havaittu metso, ja kohteen lajisto tunnetaan muutoin puutteellisesti. Mäyränsuohon kytkeytyvät läheisesti myös kaksi muuta metsäkohdetta, Niitos ja Nybacka, jotka muodostavat yhdessä suon kanssa laajemman luontoarvokokonaisuuden.

3.10.2 Päivityskartoitus 2026

Mäyränsuo on säilyttänyt luonnontilaisuutensa ja yhtenäisyytensä. Suoalueen luontoarvoissa ei ole tapahtunut muutoksia. Mäyräsuo on todettu valtakunnallisesti arvokkaaksi soidensuojelun täydennysehdotuksessa 2012-2015. Täydennysehdotuksen rajaus käsittää vain suoalueen, maakuntakaavan suojelualuerajauksessa mukana on myös pieni metsäalue, joka käsittää varttunutta tuoreen kankaan sekametsää sekä kalliojyrkänteen. Metsäalue on erirakenteinen ja kohtaisen edustava. Suoalue käsittää nevarämeitä, tupasvilla- ja isovarpurämeitä sekä erityisesti suon länsireunustassa edustavia reunakorpia.

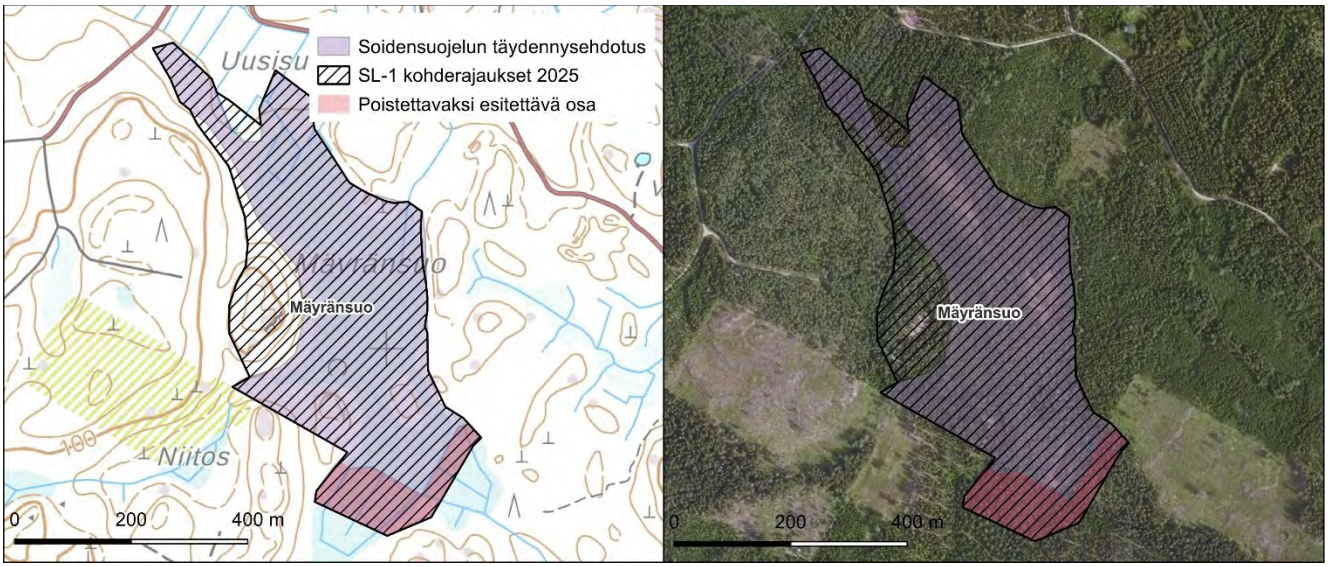
Mäyränsuo on säilyttänyt hyvin luonnontilaisuutensa eikä suoalueella ole ojituksia eteläosaa lukuun ottamatta. Eteläosan ojitetulla alueella suo on selvästi muuttunut ja metsänkasvu voimistunut. Nämä selvästi muuttuneet osat esitetään rajattavaksi pois.

Arvoperusteet:

- Luonnontilaiset suotyypit, suoyhdistymäkokonaisuus
- Uhanalaiset korpityypit erityisen edustavia

Luontotyyppi	Lsl / Vl luontotyyppi	Uhanalaisuus, Suomi	Uhanalaisuus, Etelä-Suomi	Edustavuus	Arvoluokka (LUOPAS)
Varttuneet havupuuvaltaiset tuoreet kankaat	Ei	Silmälläpidettävä, NT	Vaarantunut, VU	Hyvä-Kohtalainen	4 Monimuotoisuutta tukevat kohteet
Kalliometsät	Ei	Silmälläpidettävä, NT	Silmälläpidettävä, NT	Hyvä-Kohtalainen	4

					Monimuotoisuutta tukevat kohteet
Isovarpurämeet	Ei	Silmälläpidettävä, NT	Vaarantunut, VU	Erinomainen	4 Monimuotoisuutta tukevat kohteet
Tupasvillarämeet	Ei	Silmälläpidettävä, NT	Vaarantunut, VU	Erinomainen	3 Monimuotoisuutta turvaavat kohteet
Kangaskorvet	Ei	Erittäin uhanalainen, EN	Äärimmäisen uhanalainen, CR	Erinomainen	2 Erityisen tärkeät kohteet
Kangasrämeet	Ei	Vaarantunut, VU	Erittäin uhanalainen, EN	Erinomainen	2 Erityisen tärkeät kohteet
Lyhytkorsirämeet	Ei	Silmälläpidettävä, NT	Vaarantunut, VU	Erinomainen	3 Monimuotoisuutta turvaavat kohteet
Ruohokorvet	Ei	Vaarantunut, VU	Erittäin uhanalainen, EN	Erinomainen	2 Erityisen tärkeät kohteet
Sararämeet	Ei	Vaarantunut, VU	Erittäin uhanalainen, EN	Erinomainen	2 Erityisen tärkeät kohteet
Varpukorvet	Ei	Erittäin uhanalainen, EN	Erittäin uhanalainen, EN	Erinomainen	2 Erityisen tärkeät kohteet
Metsäkortekorvet	Ei	Erittäin uhanalainen, EN	Erittäin uhanalainen, EN	Erinomainen	2 Erityisen tärkeät kohteet

Kuva 35. Mäyränsuon maakuntakaavan suojelualuerajaus. Rajaukseen esitetään muutosta siten, että eteläosan jo selvästi muuttuneet. ojitetut osat rajataan pois. Kartalla on esitetty soidensuojelun täydennysehdotuksen mukainen vain suota käsittävä rajaus.

Kuva 36. Suon reunaosissa esiintyy lähes yhtenäisenä korpipintoja.

Kuva 37. Avoimemmat osat ovat luonnontilaista sararämettä.

Kuva 38. Rajaukseen sisältyvä pieni kalliomäki on varpujen luonnehtimaa havusekametsää. Varsinainen kalliolaki on katu poronjäkäläsammal kallio, reunoiltaan kalliometsää.

3.11 Ohkolanjokivarsi

3.11.1 Mäntsälän yleiskaava 2050: Luontoselvitykset 2019 (Enviro 2021), kuvaus

Alkuperäisessä luontokartoituksessa nimellä Ohkolanjokivarsi II. Syvässä laaksossa virtaava viiden metrin levyinen Ohkolanjoki laskee Eteläisen Pikatien itäpuolella vanhan kuusimetsän läpi. Jokea reunustaa enimmillään parinkymmenen metrin levyinen tulvatasanne, jonka puusto on harmaaleppää, tuomea ja pajuja. Aluskasvillisuudessa vallitsevat mesiangervo, hiirenporras ja lehtokorte. Muuta kosteiden rantalehtojen lajistoa ovat mm. terttualpi, ojapalpakko, rantaminttu, peltopähkämö, ranta-alpi, koiranvehnä ja amerikanhorsma. Uoma on paikoin sorapohjainen.

Uoman eteläpuolella on vanhaa, noin sadan vuoden ikäistä kuusikkoa, jossa on sekapuuna kookkaita haapoja. Puusto on ollut pitkään käsittelemättä, joten lahopuuta on runsaasti. Aluskasvillisuudessa on tuoreen lehdon lajistoa, mm. käenkaalia, valkovuokkoa, ahomansikkaa, kieloa, nuokkuhelmikkää, mustakonnanmarjaa ja lehtokuusama. Jokeen viettävä rinne on jyrkkä.

Uoman pohjoispuolella on vanha tukkitienpohja ja joitakin ojia. Metsä on varttunutta, takavuosina harvennettua kuusisekametsää. Lehtokasvillisuutta on koko alueella. Runsaimpia lajeja ovat käenkaali, oravanmarja, tesma, kielo, ahomansikka ja tiheitä kasvustoja muodostava mäkilehtoluste. Lahopuuta on takavuosina tehtyjen metsänhoitotöiden jäljiltä vain niukasti.

Erityisarvot ja arvoluokittelun perusteet

Ohkolanjokivarren metsä muodostaa pohjoisesta laskevan Hakkarinojan kanssa maakunnallisesti arvokkaan luontokohteen. Ohkolanjoki on keskisuuri savimaiden joki, joka on luontotyyppinä erittäin uhanalainen pitkällä aikavälillä tapahtuneiden abioottisten laatumuutosten vuoksi. Metsä täyttää maakunnallisesti arvokkaaseen vesialueeseen rajautuvana kohteena sekä pinta-alansa perusteella maakunnallisesti arvokkaan LAKU-kohteen kriteerit. Tuoreet keskiravinteiset lehdot ovat luontotyyppeinä vaarantuneita. Kohde täyttää myös METSO-ohjelman kriteerit. Kohteen pohjoispäässä on tehty metsälain erityisen tärkeän elinympäristön rajauspäätöksiä (rehevät lehtolaikut). Metsä on myös liito-oravan elinympäristöä. Päivitetty kohdekuvaus ja mahdollinen rajausmuutosehdotus

3.11.2 Päivityskartoitus 2026

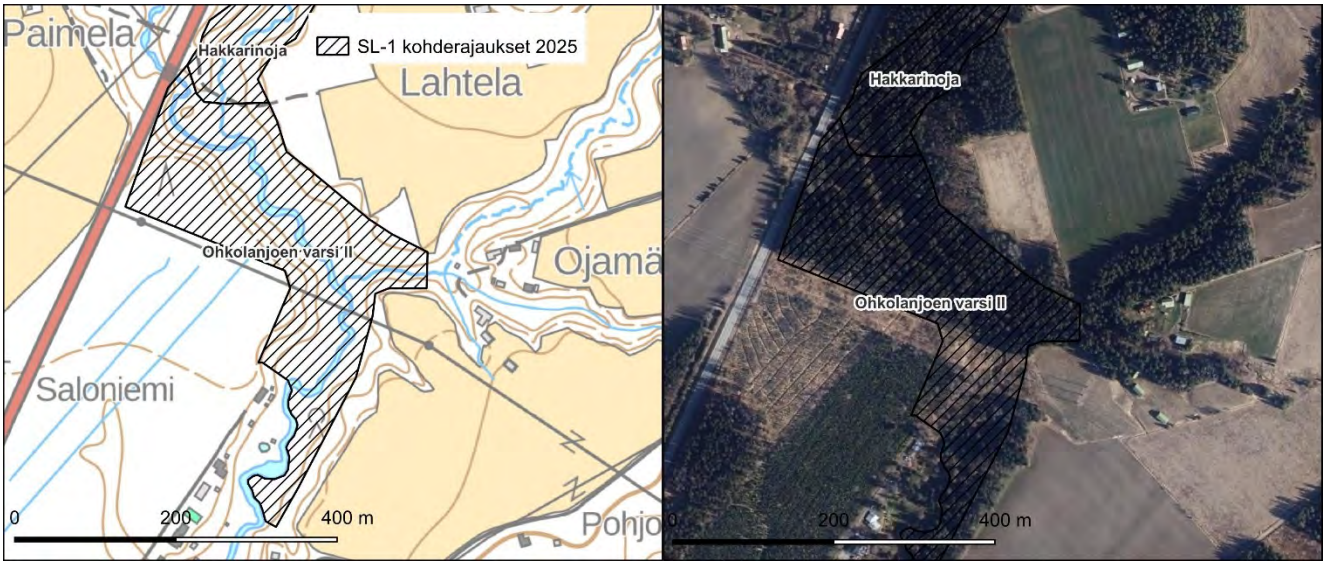
Kohde on säilynyt pääosin muuttumattomana. Joen itä-/pohjoispuolella olevaa vanhaa tukkitietä on ajettu äskettäin ja uralle on muodostunut suhteellisen syvät, kasvittomat ajourat. Aluerajaus käsittää kantaverkkoyhtiö Fingridin johtoalueen. Johtoalueella luontoarvot keskittyvät vain luontaiseen jokiuomaan. Tulvatasanne sekä jokilaakson rinnemetsät ovat säilyttäneet luonteensa, kuten myös varsinainen jokiuoma meanderointeineen. Alueen luontoarvot ovat säilyneet eikä rajaukseen sisälly muuttuneita alueita, kuten hakkuita tms. Alue käsittää osittain Suomen Metsäkeskuksen rajaamia metsälain erityisen tärkeitä ympäristöjä Rajaukseen ei esitetä muutosta. Alueelta on vanhoja havaintoja liito-oravasta ja ympäristö on lajille edelleen soveltuvaa.

Arvoperusteet:

- Luonnontilainen savimaiden joki reunusmetsineen

- Edustavat lehdot, liito-orava

Luontotyyppi	Lsl / Vl luontotyyppi	Uhanalaisuus, Suomi	Uhanalaisuus, Etelä-Suomi	Edustavuus	Arvoluokka (LUOPAS)
Vanhat havupuuvaltaiset tuoreet kankaat	Ei	Erittäin uhanalainen, EN	Erittäin uhanalainen, EN	Hyvä	2 Erityisen tärkeät kohteet
Tuoreet keskiravinteiset lehdot	Ei	Vaarantunut, VU	Vaarantunut, VU	Hyvä	3 Monimuotoisuutta turvaavat kohteet
Kosteat keskiravinteiset lehdot	Ei	Silmälläpidettävä, NT	Silmälläpidettävä, NT	Erinomainen	4 Monimuotoisuutta tukevat kohteet
Keskisuuret savimaiden joet	Ei	Erittäin uhanalainen, EN	Erittäin uhanalainen, EN	Erinomainen	2 Erityisen tärkeät kohteet

Kuva 39. Ohkolanjokivarren aluerajaus. Rajaukseen ei esitetä muutosta.

Kuva 40. Ohkolanjoen varren edustavaa kosteaa, tuoretta lehtoa sekä erirakenteista metsää.

3.12 Pahnamäki, Maakuntakaavan suojelualue

3.12.1 Luontokartoitus Levanto-Saari-Hautjärvi-Kaukalampi -kylien alueella vuonna 2016 (Metsänen 2017), kuvaus

Huom! Kuvaus käsittää koko Pahnamäen alueen. Pääosa Pahnamäestä on perustettu luontoselvityksen laatimisen jälkeen suojelualueeksi.

Pahnamäki sijaitsee selvitysalueen kaakkoispuoliskossa, Hautjärven kylältä lounaaseen. Alue on 20 hehtaarin laajuinen monimuotoinen metsä, jonka puusto on pääasiassa uudistusikäistä ja vanhaa. Alueen länsiosassa on jyrkkiä rinteitä ja hieman rehevämpää (haapoja, kuusia), mäen laki on puolestaan karumpaa mäntyvaltaista kangasta, kalliometsiä sekä jäkälikköjä. Alavimmilla kohdin kuusi on vallitseva puulaji. Kolo- ja lahopuita esiintyy eri puolin aluetta. Alueen itä- ja koillisosa on enemmän lehtipuuvaltaista, havupuiden seassa koivuja ja haapoja, kasvavaa lehtomaista kangasta. Alueella on tehty tuoreita hakkuita, jotka eivät vielä näkyneet ilmakuvissa. Rajauksen tuntumassa itäpuolella on pieni kostea suopainanne, joka on tulkittavissa metsälain kohteeksi.

Alueen kaikki metsät soveltuvat METSO-ohjelmaan (luokat I-III). Alueen lajistosta on vähän havaintoja ja se tunnetaan puutteellisesti. Alueelta ja sen tuntumasta on joitain hajahavaintoja linnuista, joista mainittakoon harmaapäätikka (dir), pyy (dir), hömötiainen (VU), puukiipijä ja inventoinnin yhteydessä myös töyhtötiainen (VU) ja palokärki (dir). Alue on potentiaalinen lepakoille.

Kohde muodostaa pinta-alansa ja luontoarvojensa sekä potentiaalisuutensa puolesta maakunnallisesti arvokkaan kokonaisuuden. Alueella on myös merkitystä ekologisena solmukohtana Sahajärven seudun ja selvitysalueen eteläpuoliskon yhtenäisen metsäalueen välillä.

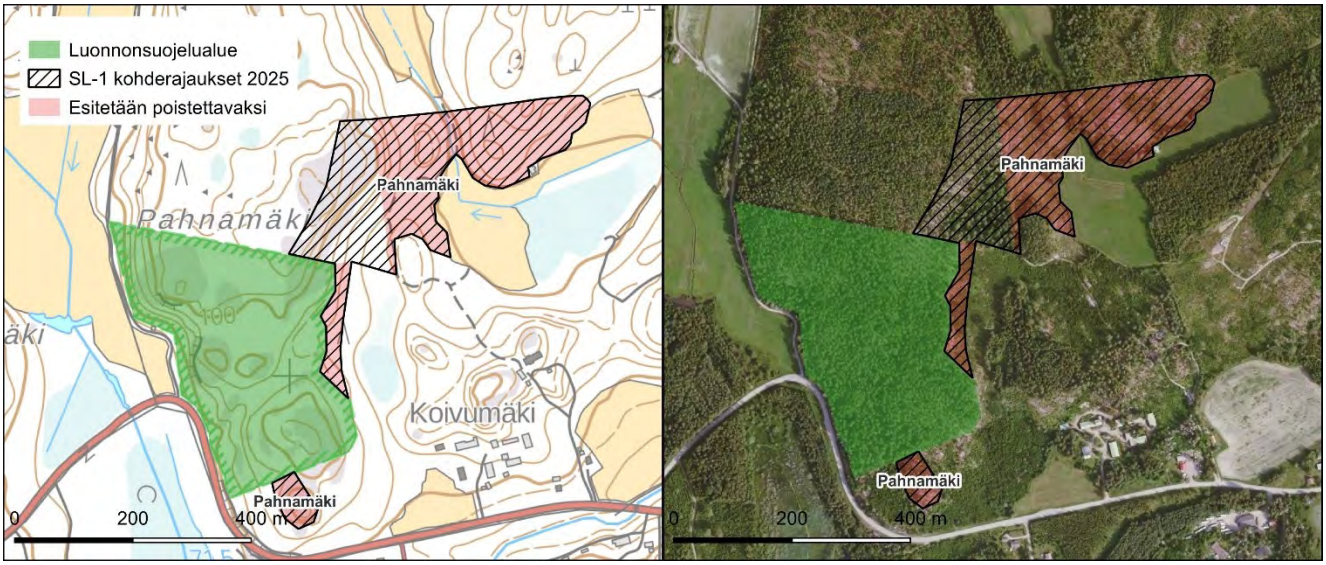
Luontoarvo: maakunnallisesti arvokas

Perusteet: METSO-ohjelmaan sovelias, LAKU-kriteerit, lepakkopotentiaali, metsolle sovelias elinympäristö, hyvä luonnontila, metsälintupotentiaalia, ekologinen solmukohta, arvoa voi nostaa viereisten alueiden ja kohteen kartoittamattomat luontoarvot.

3.12.2 Päivityskartoitus 2026

Pahnamäki on osoitettu Uudenmaan maakuntakaavassa suojelualueeksi. Valmisteilla olevassa VISIO − Innovatiivinen vihreä siirtymä, Uudenmaan 5. vaihemaakuntakaavaluonnoksessa (nähtävillä 11.3.−8.5.2026) suojelualueen rajausta on supistettu siten, että rajauksesta on poistettu avohakatut osat. Pahnamäki on suurimmaksi osaksi perustettu luonnonsuojelualueeksi.

Suojelualuerajausta on perusteltua muuttaa siltä osin, kun rajaukset sisältävät avohakkuualoja. Toisin sanoen Pahnamäen pohjoista osa-aluetta esitetään supistettavaksi vastaavasti kuin Visio-kaavaluonnoksessa on esitetty. Tämän lisäksi Pahnamäen suojelualueen eteläosassa on edelleen Visio-kaavaluonnoksessa esitetty pienialainen laajennus, joka käsittää pienialaisen kalliometsälaikun. Tämän pienkohteen suojelullinen merkitys on vähäinen eikä kohde edusta erityisen edustavaa ympäristöä.

Kuva 41. Pahnamäen rajaus ja perustettu suojelualue sekä rajauksesta poistettavaksi esitettävät osat, jotka ovat hakkuualoja. Eteläosan pienlaikun suojelulliset arvot eivät ole maakuntatasoa.

Luontotyyppi	Lsl / Vl luontotyyppi	Uhanalaisuus, Suomi	Uhanalaisuus, Etelä-Suomi	Edustavuus	Arvoluokka (LUOPAS)
Varttuneet havupuuvaltaiset tuoreet kankaat	Ei	Silmälläpidettävä, NT	Vaarantunut, VU	Kohtalainen	3 Monimuotoisuutta tukevat kohteet
Kalliometsät*	Ei	Silmälläpidettävä, NT	Silmälläpidettävä, NT	Kohtalainen-heikko	4 Monimuotoisuutta tukevat kohteet
Karut poronjäkälä-sammalkalliot*	Ei	Elinvoimainen, LC	Silmälläpidettävä, NT	Kohtalainen	4 Monimuotoisuutta tukevat kohteet
Lehtokorvet	Ei	Vaarantunut, VU	Erittäin uhanalainen, EN	Kohtalainen	3 Monimuotoisuutta turvaavat kohteet

* Poisjätettäväksi estetyllä eteläisellä, irrallisella osalla

Kuva 42. Pahnamäen suojelualueen eteläpuoleinen ”laikku” on jokseenkin tyypillistä kalliometsää ja karua jäkäläpeitteistä kalliota.

Kuva 43. Aikaisemman rajauksen alueista osa on hakattuja, ja ne esitetään poistettavaksi rajauksesta, kuten myös Visio-kaavaluonnoksessa on tehty.

Kuva 44. Rajaukseen edelleen sisältyvällä alueella on mm. kosteaa lehtokorpea.

3.13 Palomäensuo, Maakuntakaavan suojelualue

3.13.1 Nykyinen rajausehdotus ja aiemmin tunnistetut luontoarvot

Palomäensuon maakuntakaavan suojelualuerajaus perustuu laajaan suoalueeseen, jonka keskeisiä arvoja ovat luonnontilaisen kaltaiset rahkaräme- ja keidassuo-osat, maakunnallisesti merkittävä linnusto, kuuluminen Suojärven suot maakunnallisesti tärkeään lintualueeseen (Maali) sekä kohteen hyvä ennallistettavuus. Alue muodostaa maakunnallisesti arvokkaan ja osana laajempaa kokonaisuutta kansallisesti arvokkaan suoluontokohteen.

Palomäensuon rajausehdotus käsittää laajan, osin selvitysalueen ulkopuolelle jatkuvan suoalueen, jossa osa suosta on ojitettua ja osa vesitaloudeltaan luonnontilaisen kaltaista. Kohteen pinta-ala on noin 64 hehtaaria. Suon luonnontilaisella ja luonnontilaisen kaltaisella itäosalla pääsuotyyppinä on rahkaräme, ja länsiosa muodostaa kilpikeitaan. Alue on aiemmissa selvityksissä tunnistettu merkittäväksi suo- ja linnustokohteeksi.

Palomäensuon keskeiset luontoarvot liittyvät sen suoluontoon, linnustolliseen merkitykseen sekä hyvään luonnontilaan ja ennallistettavuuteen. Alue on linnustoarvoiltaan maakunnallisesti tärkeä ja osa Suojärven suot -MAALI-aluetta. Kriteerilajeina on mainittu muun muassa kapustarinta ja liro, ja muuhun lajistoon kuuluvat metso, teeri, kalasääski, kurki ja kulorastas. Lisäksi alueelta on havainto nuijaluhtiaisesta.

Aiemmassa aineistossa Palomäensuo on arvioitu maakunnallisesti arvokkaaksi kohteeksi, ja laajempi luontoarvokokonaisuus on todettu kansallisesti arvokkaaksi. Kohteen arvoa tukevat MAALI-alueeseen kuuluminen, uhanalainen ja huomionarvoinen linnusto, suon luonnontilaiset ja luonnontilaisen kaltaiset osat sekä mahdollisuus vesitalouden kunnostamiseen. Päivitetty kohdekuvaus ja mahdollinen rajausmuutosehdotus

3.13.2 Päivityskartoitus 2026

Palomäensuon suoaluekokonaisuus on arvioitu valtakunnallisesti arvokkaaksi soidensuojelun täydennysehdotuksessa. Suoalue on säilyttänyt arvonsa. Maakuntakaavan suojelualuerajaukseen sisältyy itäosassa myös metsäalueita. Osa metsistä on hakattu tai harvennettu, vaikkakin pienialaisesti on säilynyt myös vanhaa kuusikkoa. Metsäalueet ehdotetaan rajattavaksi pois niiden muuttuneisuuden takia. Säilynyt vanha kuusikko on rajattu myös pois sen muodostaessa erillisen, pienen säästiön tien tuntumassa.

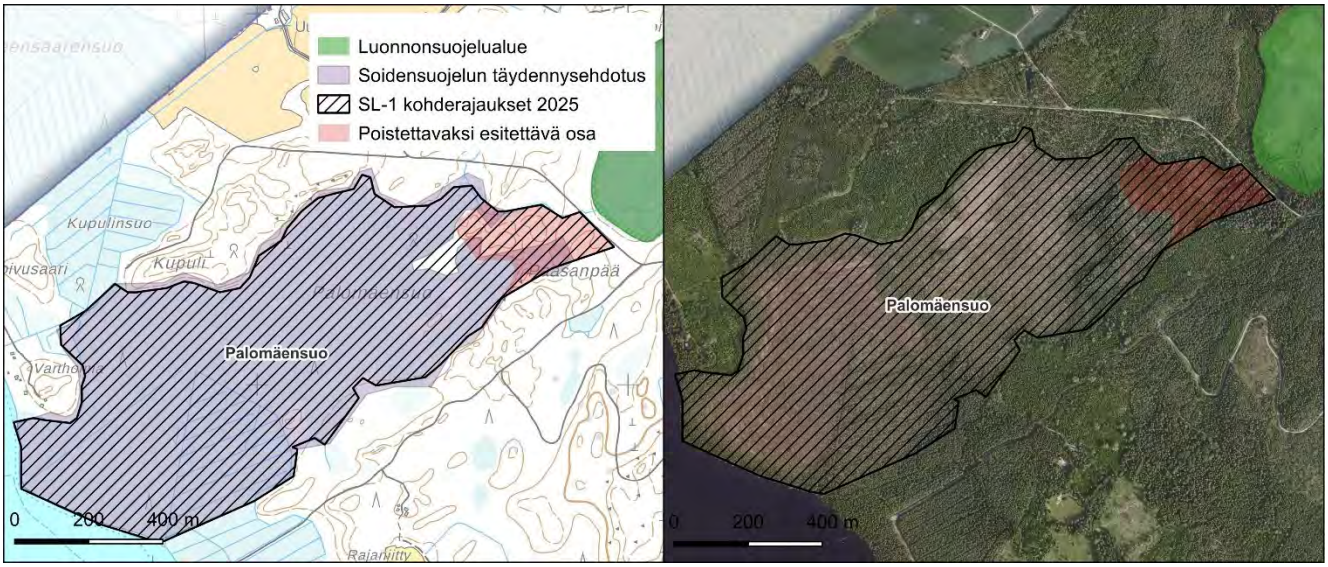
Suoalueen lounaisosassa on vanhoja ojia, mutta rämeiden piirteet ovat säilyneet vanhoista ojituksista huolimatta.

Arvoperusteet:

- Luonnontilaiset suotyypit, suoyhdistymäkokonaisuus

Luontotyyppi	Lsl / Vl luontotyyppi	Uhanalaisuus, Suomi	Uhanalaisuus, Etelä-Suomi	Edustavuus	Arvoluokka (LUOPAS)
Varttuneet havupuuvaltaiset tuoreet kankaat	Ei	Silmälläpidettävä, NT	Vaarantunut, VU	Hyvä-Kohtalainen	4 Monimuotoisuutta tukevat kohteet
Rahkarämeet	Ei	Elinvoimainen, LC	Elinvoimainen, LC	Hyvä	4

Luontotyyppi	Lsl / Vl luontotyyppi	Uhanalaisuus, Suomi	Uhanalaisuus, Etelä-Suomi	Edustavuus	Arvoluokka (LUOPAS)
					Monimuotoisuutta tukevat kohteet
Isovarpurämeet	Ei	Silmälläpidettävä, NT	Vaarantunut, VU	Erinomainen-Kohtalainen (ojitetut osat)	3 Monimuotoisuutta turvaavat kohteet
Tupasvillarämeet	Ei	Silmälläpidettävä, NT	Vaarantunut, VU	Erinomainen-Kohtalainen (ojitetut osat)	3 Monimuotoisuutta turvaavat kohteet
Lyhytkorsinevat	Ei	Silmälläpidettävä, NT	Vaarantunut, VU	Erinomainen	3 Monimuotoisuutta turvaavat kohteet
Sarakorvet	Ei	Vaarantunut, VU	Erittäin uhanalainen, EN	Erinomainen-Hyvä	2 Erityisen tärkeät kohteet
Sararämeet	Ei	Vaarantunut, VU	Erittäin uhanalainen, EN	Erinomainen	2 Erityisen tärkeät kohteet

Kuva 45. Palomäensuon maakuntakaavan suojelualuerajauksesta esitetään poistettavaksi itäosan käsitellyt metsäalueet. Ilmakuvassa ei näy kaikki käsittelyt. Poistettava osa käsittää pienialaisesti vanhaa kuusikkoa erillisenä osana, joten sitä ei ole sisällytetty uuteen rajausehdotukseen.

Kuva 46. Palomäensuon keskiosan nevaa ja nevarämettä.

Kuva 47. Palomäensuon alkueräiseen rajaukseen sisältynyttä itäisintä osaa, jossa on pienialaisesti säilynyt varttunutta kuusimetsää, mutta laajalti metsiä on käsitelty.

3.14 Pivansuo

3.14.1 Mäntsälän yleiskaava 2050: Luontoselvitykset 2019 (Enviro 2021), kuvaus

Pivansuon pohjoisosassa on harvaa matalaa männikköä kasvavaa rahkarämettä. Sitä reunustaa isovarpuräme, jossa puusto on kookkaampaa. Suon reunaosissa on vanhoja umpeenkasvaneita turpeenotto-kuoppia, jotka ovat nykyään tupasvillavaltaisia. Pivansuon itä- ja kaakkoisosassa on tupasvillarämettä, jolla kasvaa hyvin harvaa männikköä. Lajistoon kuuluvat tupasvillan lisäksi mm. suokukka, suomuurain, kanerva ja vaivaiskoivu.

Pivansuon eteläosassa on puuton neva-alue, joka on lähinnä lyhytkorsinevaa. Tupasvilla ja leväkkö ovat runsaita tällä alueella. Nevan eteläpuolella on isovarpurämettä, jolla kasvaa 5−7 metriä korkeaa männikköä. Rämeellä kasvaa mm. suopursua, juolukkaa, tupasvillaa, isokarpaloa, vaivaiskoivua ja suomuurainta. Pivansuon eteläisimmässä osassa on lähinnä tupasvillarämettä, jonka puusto on 5−7-metristä männikköä. Kenttäkerroksen lajeja ovat raate, maariankämmekkä, suokukka, vaivaiskoivu, juolukka, tupasvilla ja kanerva.

Metsäkeskus on rajannut avointa nevaa erityisen tärkeäksi elinympäristöksi.

Erityisarvot ja arvoluokittelun perusteet

Lounaisosan neva-alue on metsäkeskuksen rajaama erityisen tärkeä elinympäristö. Tupasvillarämeet ja isovarpurämeet on arvioitu Etelä-Suomessa vaarantuneiksi luontotyypeiksi sekä viimeisen 50 vuoden aikana, että pitkällä aikavälillä tapahtuneen määrän muutoksen perusteella.

3.14.2 Päivityskartoitus 2026

Pivansuo on pääosin rämeistä ja avosoista muodostuva suoalue. Suon keski- ja lounaisosissa sijaitsee laajahko avoin neva, joka edustaa kohteen merkittävintä luontoarvokokonaisuutta. Nevan kasvillisuus on karuille ja niukkaravinteisille avosoille tyypillistä, ja erityisen runsaina esiintyvät tupasvilla sekä muut avosoiden lajit.

Suon pohjois-, itä- ja eteläosat koostuvat pääosin isovarpurämeistä ja tupasvillarämeistä, joilla kasvaa harvaa tai suhteellisen harvaa mäntyä. Rämeiden kenttäkerroksessa esiintyy muun muassa suopursua, juolukkaa, vaivaiskoivua, tupasvillaa, suomuurainta ja kanervaa.

Kohteen koillisosassa sijaitsee vanhojen turpeenottoalueiden ja turveaumojen muodostama alue. Turpeenoton päättymisestä on kulunut pitkä aika ja alue on kasvittunut. Turvetuotannon jäljet ovat edelleen paikoin havaittavissa, mutta alueella esiintyy nykyisin isovarpurämeen ja tupasvillarämeen kasvillisuutta sekä harvaa mäntytaimikkoa. Koillisosan alue liittyy luontevasti ympäröivään suoalueeseen.

Maastokäynnillä ei havaittu sellaisia muutoksia, jotka edellyttäisivät kohteen rajauksen muuttamista.

Pivansuon keskeiset luontoarvot liittyvät avoimeen neva-alueeseen sekä sitä ympäröiviin rämeisiin. Kohteella esiintyy Etelä-Suomessa vaarantuneiksi (VU) arvioituja tupasvillarämeitä ja isovarpurämeitä. Lounaisosan avoin neva on Suomen Metsäkeskuksen rajaama erityisen tärkeä

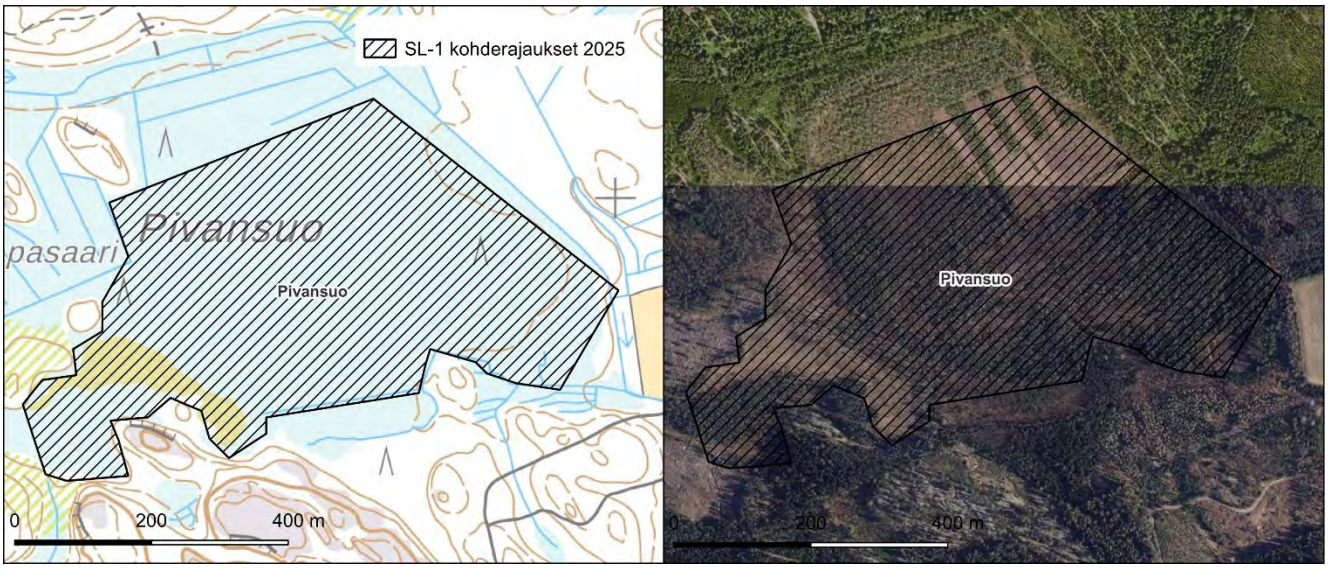
elinympäristö. Neva- ja sen reunustan suoyhdistymätyypit ja reunarämeet ovat alueen arvokkainta osaa. Yhdessä puustoisten rämeosien kanssa suoalue muodostaa yhtenäisen kokonaisuuden.

Kohde muodostaa luonnontilaisen kaltaisen suoaluekokonaisuuden, jossa avosuot, rämeet ja luonnontilaistuneet vanhat turpeenottoalueet muodostavat monipuolisen elinympäristömosaiikin. Vanhojen turpeenottoalueiden kasvittuminen on lisännyt suokasvillisuuden peittävyyttä, eikä alueella havaittu laajamittaisia uusia maankäytön muutoksia.

Arvoperusteet:

- Luonnontilainen suoalue
- Edustava avosuoalue

Luontotyyppi	Lsl / Vl luontotyyppi	Uhanalaisuus, Suomi	Uhanalaisuus, Etelä-Suomi	Edustavuus	Arvoluokka (LUOPAS)
Isovarpurämeet	Ei	Silmälläpidettävä, NT	Vaarantunut, VU	Hyvä-Kohtalainen	4 Monimuotoisuutta tukevat kohteet
Tupasvillarämeet	Ei	Silmälläpidettävä, NT	Vaarantunut, VU	Hyvä-Kohtalainen	3 Monimuotoisuutta turvaavat kohteet
Lyhytkorsinevat	Ei	Silmälläpidettävä, NT	Vaarantunut, VU	Erinomainen-Hyvä	3 Monimuotoisuutta turvaavat kohteet
Kuljunevat	Ei	Elinvoimainen, LC	Elinvoimainen, LC	Erinomainen	- Tavanomainen luonto

Kuva 48. Pivansuo luontoselvityksissä maakunnaallisesti arvokkaaksi luokitellun alueen rajaus. Koillisosa käsittää vanhojen turveaumojen alueen, joka on luonnontilaistunut.

Kuva 49. Pivansuon keskiosan avointa neva-aluetta.

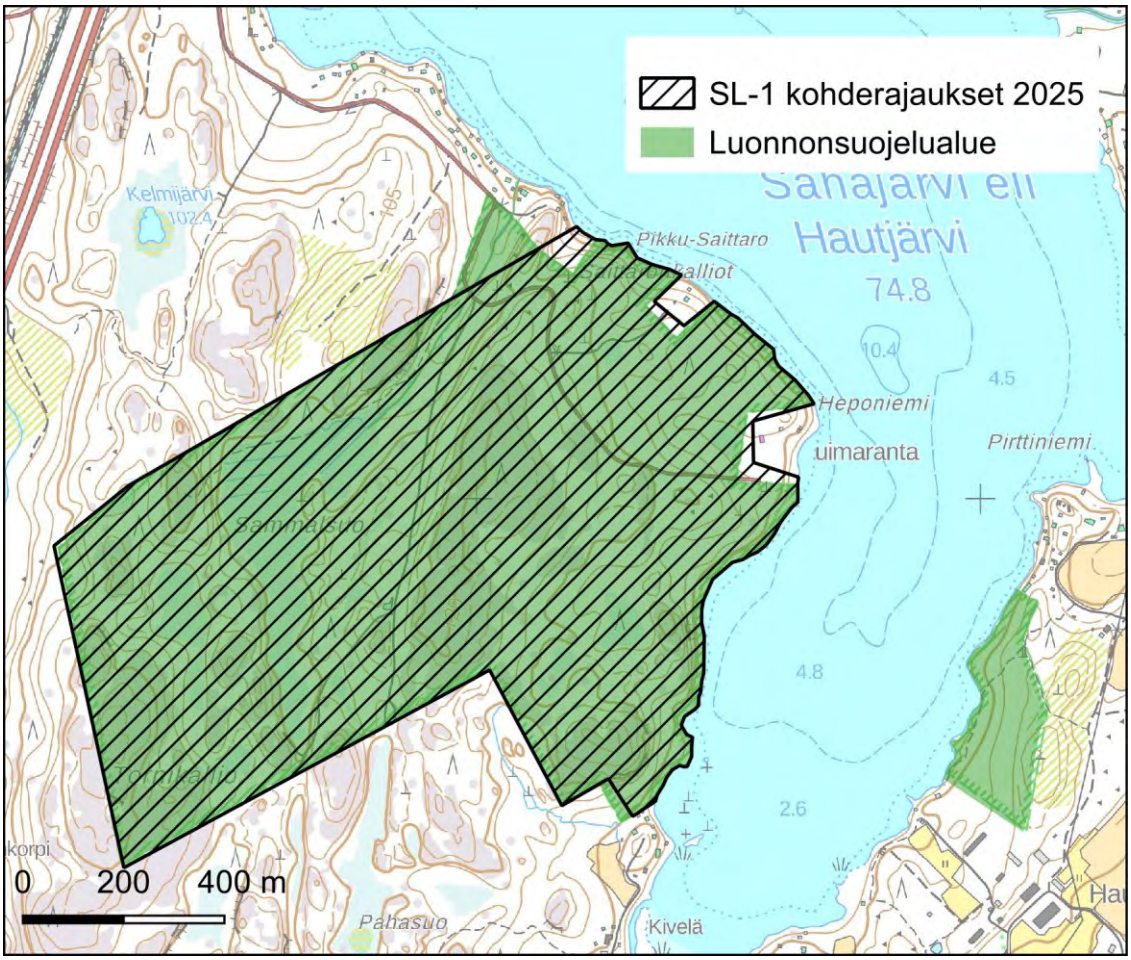
Kuva 50. Pivansuon koillisosan turveaumojen aluetta.

Kuva 51. Pivansuon koillisosan turveaumat ovat reunaosiltaan kasvittuneet suovarpukasvillisuudella ja matalakasvuisilla männyillä.

3.15 Sahajärven metsä

Sahajärven metsän alue on jo perustettu luonnonsuojelualueeksi, joten sitä ei ole enää tarpeen osoittaa yleiskaavassa uutena perustettavana luonnonsuojelualueena.

Kuva 52. Sahajärven metsä on perustettu luonnonsuojelualueeksi.

3.16 Sandberginpellon metsä

3.16.1 Mäntsälän yleiskaava 2050: Luontoselvitykset 2019 (Enviro 2021), kuvaus

Ohkolanjoen Natura 2000 -alue koostuu jokivarren lehdosta ja Sandbergin pellosta, joka on perinneympäristö. Natura-alueen kohteiden välissä oleva metsäalue on varttunutta, lehtomaisen kankaan kuusisekametsää. Puusto on käsittelemätöntä ja lahopuuta on paljon, vaikka ylispuusto ei ole vielä vanhaa. Kookkaita haapoja kasvaa siellä täällä. Ylärinteessä on ylispuina myös järeitä kuusia ja mäntyjä. Metsäkuvion pohjoisreunassa Paimenkalliolla on pikkujyrkänteitä, jäkäläpeitteistä kallioita ja hyvin säilynyttä varttunutta kalliomännikköä. Kalliopinnoilla on peittävinä kasvustoina palleroporonjäkälää, puolukkaa ja kanervaa.

Erityisarvot ja arvoluokittelun perusteet

Varttuneet havupuuvaltaiset lehtomaiset kankaat on arvioitu Etelä-Suomessa silmälläpidettäväksi luontotyypiksi laadun historiallisen heikkenemisen perusteella.

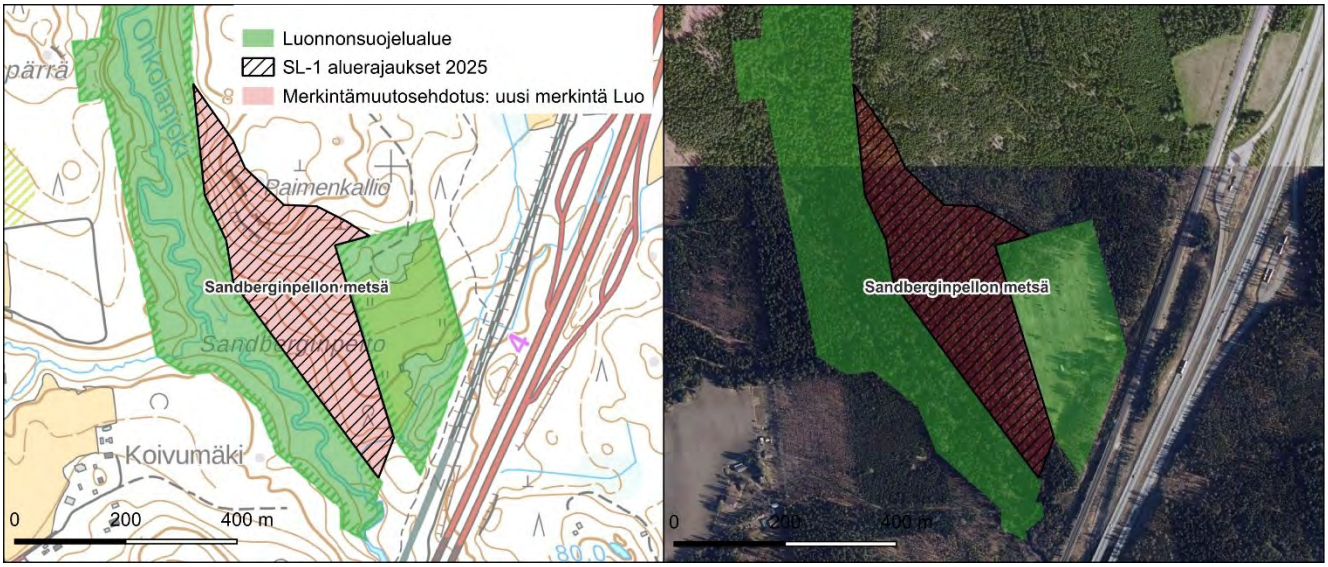
Metsäalue täyttää METSO-ohjelman kriteerit. Paimenkallion länsirinne alusmetsineen on metsälain mukainen tärkeä elinympäristö. Kohde on sekä pinta-alansa puolesta (yli 5 ha:n laajuinen varttunut lahopuustoinen metsä) että ympäröiviä Natura-alueita täydentävänä metsäalueena maakunnallisesti arvokas LAKU-kohde.

3.16.2 Päivityskartoitus 2026

Metsän rakenne on monipuolinen erityisesti alarinteen sekä jyrkänteen alustassa. Rajauksen itäreuna on talousmetsän luonteista, tiheää, tasarakenteista kuusikkoa. Alueella esiintyy alarinteessä sekä Paimenkallion alueella eri-ikäistä puustoa sekä maapuita ja muuta lahopuustoa. Paikoin lahopuuta on kohtalaisen runsaasti. Rinteillä ja painanteissa esiintyy kosteampia ympäristöjä, joissa sammalpeitteisyys on runsasta. Kohteen keskiosissa kulkee pienialaisia uomia ja kosteita painanteita, jotka lisäävät elinympäristöjen monimuotoisuutta. Eteläosassa on luonnontilainen puro-osuus, joka lukeutuu vesilain noroihin (valuma-alue 0,55 km^2).

Kasvillisuus vaihtelee tuoreen ja lehtomaisen kankaan kasvillisuudesta kallioisten rinteiden kuivempaan lajistoon. Kallioisilla rinteillä kenttäkerrosta luonnehtii runsas sammalpeitteisyys, ja paikoin esiintyy karujen kasvupaikkojen lajistoa.

Kohteella on selkeästi luontoarvoja niiden kuitenkin keskittyessä rajausta suppeammalle alueelle. Alue suositellaan merkittäväksi paikallisesti arvokkaaksi luontokohteeksi. Alue ei kokonaisuutena edusta maakunnallisella tasolla poikkeuksellista tai maakunnallisen tason kohdetta. Arvokkaat pienkohteet ovat eteläosan purovarsi (virtavesi vesilain noro) sekä kalliojyrkänteen alustat ja jokivarteen rajautuva alarinne.

Kuva 53. Sandsberginmetsän rajaus. Alue suositellaan merkittäväksi paikallisesti arvokkaaksi luontokohteeksi.

Luontotyyppi	Lsl / Vl luontotyyppi	Uhanalaisuus, Suomi	Uhanalaisuus, Etelä-Suomi	Edustavuus	Arvoluokka (LUOPAS)
Nuoret havupuuvaltaiset tuoreet kankaat	Ei	Silmälläpidettävä, NT	Vaarantunut, VU	Heikko-Kohtalainen	4 Monimuotoisuutta tukevat kohteet
Varttuneet lehtomaiset kankaat	Ei	Silmälläpidettävä, NT	Silmälläpidettävä, NT	Kohtalainen	4 Monimuotoisuutta tukevat kohteet
Kalliometsät	Ei	Silmälläpidettävä, NT	Silmälläpidettävä, NT	Kohtalainen	4 Monimuotoisuutta tukevat kohteet
Karut varjoisat kalliojyrkänteet	Ei	Silmälläpidettävä, NT	Silmälläpidettävä, NT	Hyvä	4 Monimuotoisuutta tukevat kohteet
Havumetsävyöhykkeen purot ja pikkujoet	VL	Elinvoimainen, LC	Silmälläpidettävä, NT	Erinomainen	1 Lainsäädännöllä turvatut kohteet

Kuva 54. Osa alueesta on nuorta, tiheää kuusikkoa.

Kuva 55. Aluerajauksen eteläosassa on luonnontilainen puro.

3.17 Soidinsuo, Maakuntakaavan suojelualue

3.17.1 Mäntsälän yleiskaava 2050: Luontoselvitykset 2019 (Enviro 2021), kuvaus

Soidinsuo on melko luonnontilaisena säilynyt keidassuo. Sen laitoja on aikanaan ojitettu ja niistä on nostettu turvepehkua. Suon keskiosassa on vain muutama vanha oja, jotka eivät ole sitä mainittavasti kuivattaneet. Suon reunaosat ovat metsäisiä ja niissä on vaihtelevasti mm. mustikkakorpea, metsäkortekorpea ja ruohoturvekangasta. Lahopuuta on paikoin melko runsaasti. Reunaosien tyypillisiä kasvilajeja ovat mm. metsäalvejuuri, metsäkorte, metsätähti sekä iso- ja pikkutalvikki.

Muuta suota korkeammalla oleva suon keskusta on isovarpurämettä ja rahkarämettä, pohjoisreunassa ja muuallakin on laikuittain tupasvillarämettä. Keskusrämeet reunat ovat hieman vankkapuustoisempia muuttumia. Suon keskiosan tyypillisiä kasveja ovat suopursu, puolukka, juolukka ja mustikka. Tupasvilla-valtaisilla aloilla kasvaa tupasvillan lisäksi mm. suomuurainta, juolukkaa, vaivaiskoivua ja isokarpaloa. Puusto on koko alueella noin 15 metrin korkuiseksi varttunutta mäntyä.

Soidensuojelun täydennysehdotuksessa 2012-2015 Soidinsuo on määritetty valtakunnallisesti arvokkaaksi.

Erityisarvot ja arvoluokittelun perusteet

Keidassuot ovat Etelä-Suomessa uhanalaisia. Soidinsuon arvoa lisää suon kohtuullisen hyvä luonnontila. Soidinsuo oli vuonna 2015 ehdolla soidensuojelun täydennysohjelmaan valtakunnallisesti arvokkaaksi arvioituna kohteena. Soidinsuo täyttää myös Uudellamaalla maakunnallisesti arvokkaan LAKU-kohteen kriteerit (pinta-ala ja luonnontilaisuus).

Metsäkortekorvet ja varpukorvet on arvioitu Etelä-Suomessa erittäin uhanalaisiksi sekä lähimmän 50 vuoden aikana, että pitkällä aikavälillä tapahtuneen määrän muutoksen perusteella. Isovarpurämeet on arvioitu Etelä-Suomessa vaarantuneeksi luontotyypiksi sekä viimeisen 50 vuoden aikana, että pitkällä aikavälillä tapahtuneen määrän muutoksen perusteella.

Suon itäreunassa oleva turvekaivantoon syntynyt lampi lähiympäristöineen on rajattu metsälain arvokkaaksi elinympäristöksi. Suolla on lisäksi huomattava virkistysarvo. Keskusrämeen laiteita kiertää paljon käytetty polku, josta on yhteys vilkkaassa virkistyskäytössä olevalle Porakallion metsäalueelle.

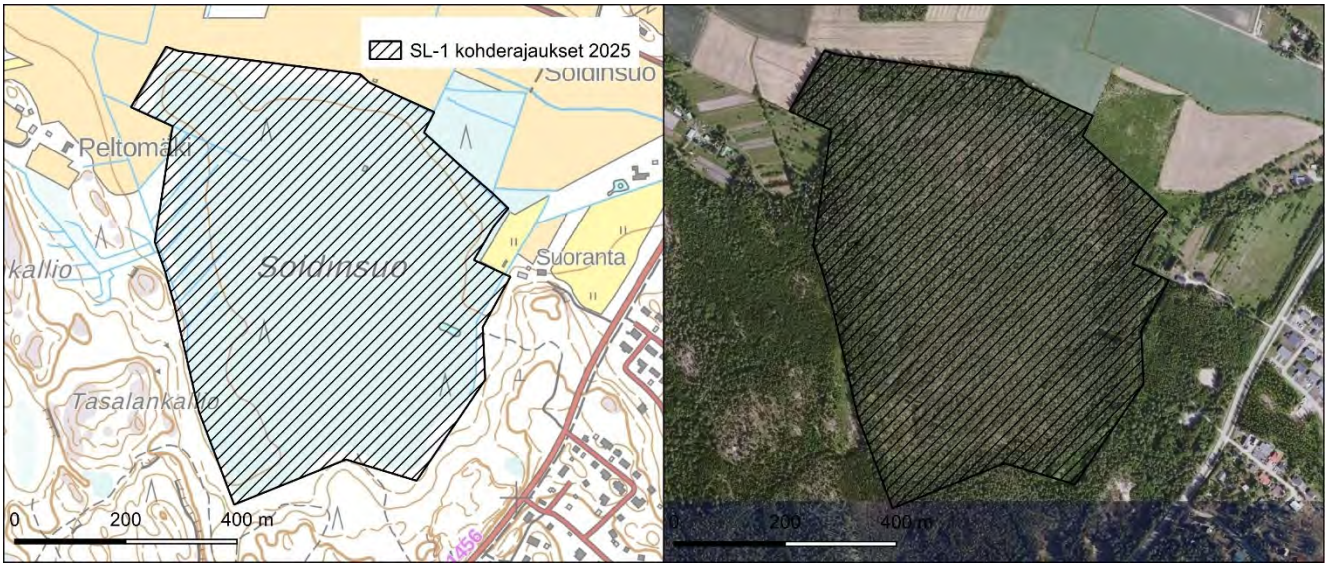
3.17.2 Päivityskartoitus 2026

Soidinsuo on säilynyt yhtenäisenä kokonaisuutena, eikä kohteella tai sen lähiympäristössä ole tapahtunut ympäristön tilan muutoksia. Keidassuona Soidinsuo ei ole myöskään altis suoalueen ulkopuolisille vesimuutoksille. Soidinsuo on arvioitu jopa valtakunnallisesti arvokkaaksi kohteeksi. Soidinsuo on vahvakasvuista rämemännikköä. Osin pohjakerroksessa vallitsevat metsäsammalet suoalueen keskiosissa. Laiteita kiertää merkitty polku, paikoin polkuja risteilee laajemminkin. Näillä on paikallinen kasvillisuutta kuluttava vaikutus. Liikkuminen on kuitenkin kanavoitunut hyvin poluilla. Alueella ei havaittu luonnonarvojen muutoksia. Rajaukseen ei ehdoteta muutoksia.

Arvoperusteet

- Keidassuokokonaisuus (metsäiset keitaat)
- Uhanalaiset suotyypit

Luontotyyppi	Lsl / Vl luontotyyppi	Uhanalaisuus, Suomi	Uhanalaisuus, Etelä-Suomi	Edustavuus	Arvoluokka (LUOPAS)
Keidassuot (Metsäkeitaat)	Ei	Vaarantunut, VU	Vaarantunut, VU	Hyvä-Erinomainen	3 Monimuotoisuutta turvaavat kohteet
Isovarpurämeet	Ei	Silmälläpidettävä, NT	Vaarantunut, VU	Hyvä-Erinomainen	4 Monimuotoisuutta tukevat kohteet
Varpukorvet	Ei	Erittäin uhanalainen, EN	Erittäin uhanalainen, EN	Erinomainen	2 Erityisen tärkeät kohteet
Metsäkortekorvet	Ei	Erittäin uhanalainen, EN	Erittäin uhanalainen, EN	Erinomainen	2 Erityisen tärkeät kohteet

Kuva 56. Soidinsuon maakuntakaavan luonnonsuojelualueen rajaus. Rajaukseen ei esitetä muutosta.

Kuva 57. Soidinsuo on lähes kauttaaltaan puustoista rämettä.

Kuva 58. Suolla on ulkoiluun käytettyjä polkuja, osa niistä on merkittyjä.

3.18 Suojärvensuot, Maakuntakaavan suojelualue

3.18.1 Mäntsälän Sälinkään ja Soukkion osayleiskaavan luontoselvitys 2013 (Enviro 2013), Kuvaus

HUOM! Environ rajaus ja kuvaus käsittää ainoastaan ojittamattoman osan suoalueesta. Laajempi maakuntakaavan suojelualueena esitetty rajaus perustuu soidensuojelun täydennysehdotuksen 2012-2015 rajaukseen. Maakuntakaavassa on esitetty soidensuojelun täydennysohjelman mukainen rajaus.

Suojärvensoiden rajausehdotus käsittää Suojärvensuon ojittamattomana säilyneen suoalueen sekä siihen liittyviä suo- ja metsäympäristöjä. Kohteen keskiosassa on puutonta lyhytkorsinevaa ja saranevaa, joita ympäröivät harvapuustoiset rahka- ja isovarpurämeet. Suojärveen rajoittuva osa on isovarpurämettä, jolla kasvaa noin 10-metristä männikköä. Alueen ympärillä olevat ojat ovat kuivattaneet suota jonkin verran, mutta kohteella on edelleen säilyneitä suoelinympäristöjä ja luonnonarvoja.

Aiemmissa selvityksissä Suojärvensuon ojittamaton ja enimmäkseen puuton osa on todettu suojelun arvoiseksi. Kohteen luontoarvot perustuvat erityisesti avosuon, nevojen ja rämeiden muodostamaan suoluontokokonaisuuteen sekä siihen liittyvään lajistoon. Alueen lajistoon kuuluvat muun muassa tupasvilla, leväkkö, valkopiirtoheinä sekä useat saralajit, kuten riippa- ja mutasara. Lisäksi alueen eteläosan metsäsaarekkeessa on havaittu petolinnun pesä, mikä lisää kohteen linnustollista merkitystä.

Soidensuojelun täydennysehdotuksessa 2012-2015 koko suoalue on määritetty valtakunnallisesti arvokkaaksi. Rajausehdotuksen alue käsittää myös ojitetut osat suosta, jotka edustavat pääosin rämemuuttumia, osin turvekankaita. Maakuntakaavassa suojelualueena on osoitettu laajempi, täydennysehdotuksen mukainen rajaus.

3.18.2 Päivityskartoitus 2026

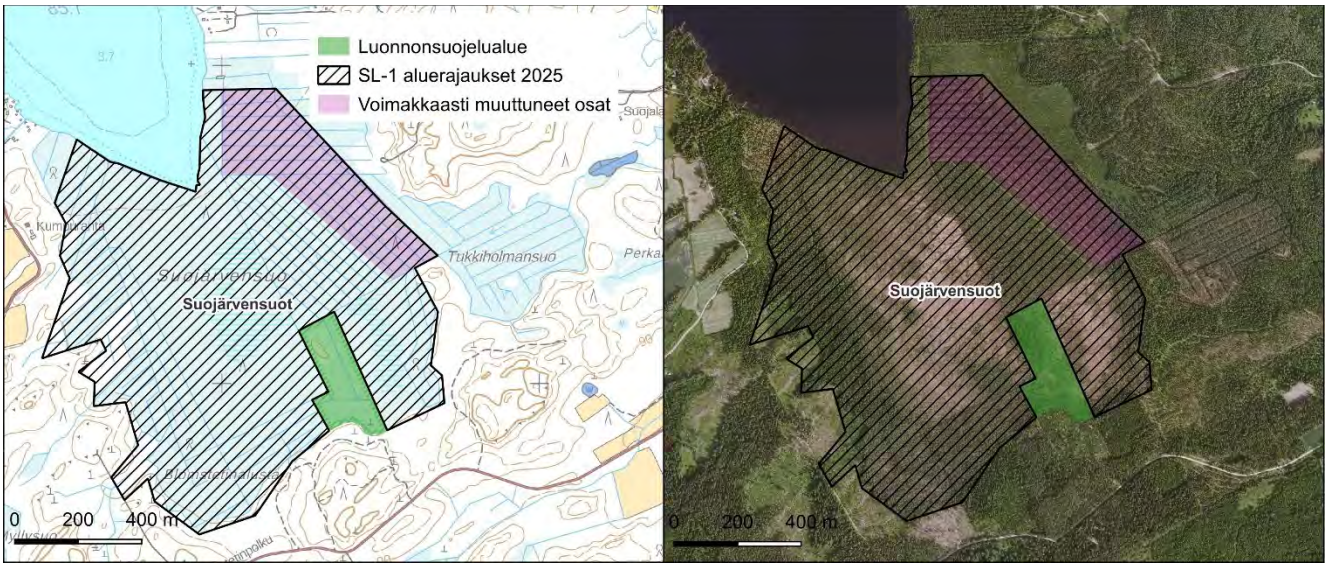
Luonnontilaiset osat Suojärvensuosta ovat säilyttäneet luonnontilaisuutensa. Ojittamaton alue käsittää osan keidassuosta. Suon ollessa sadevesivarainen, eivät laajat koillisosan ojitukset ole vaikuttaneet ojittamattomaan, luonnontilaisena säilyneeseen osaan. Ojitetuilla osilla puuston kasvu on voimistunut ja ojitetut alueet on luettavissa muuttumiksi, pieneltä osin jo turvekankaiksi. Nykytilassa ojitettujen osien luonnonarvot heikentyneet, joskin muuttumilla tämä ilmenee lähinnä voimistuneena puuston kasvuna. Muuttumilla rämeiden piirteet ovat edelleen havaittavissa lukuun ottamatta koillisosaa, jossa ojitukset ovat muuttaneet suon luonnontilaa jo olennaisesti turvekankaaksi. Kyseinen osa esitetään poistettavaksi rajauksesta. Rajaukseen edelleen sisältyvät ojitetut alueet edellyttävät ennallistamista, muutoin niillä ei ole suoranaista suojelullista arvoa.

Arvoperusteet

- Luonnontilainen osa: Keidassuot, suotyypit ja niiden luonnontilaisuus
- Ojitetut osat: luonnontilaisuus heikentynyt. Muuttumien (vallitseva) osalta ennallistamispotentiaalia. Turvekankaat esitetään rajattavaksi ulkopuolelle.

- Kokonaisuutena muodostaisi yhtenäisen keidassuokokonaisuuden olettaen, että muuttuneet osat kunnostettaisiin.

Luontotyyppi	Lsl / Vl luontotyyppi	Uhanalaisuus, Suomi	Uhanalaisuus, Etelä-Suomi	Edustavuus	Arvoluokka (LUOPAS)
Rahkarämeet	Ei	Elinvoimainen, LC	Elinvoimainen, LC	Erinomainen	4 Monimuotoisuutta tukevat kohteet
Lyhytkorsinevat	Ei	Silmälläpidettävä, NT	Vaarantunut, VU	Erinomainen-Hyvä	3 Monimuotoisuutta turvaavat kohteet
Sararämeet	Ei	Vaarantunut, VU	Erittäin uhanalainen, EN	Erinomainen-Hyvä	2 Erityisen tärkeät kohteet
Isovarpurämeet	Ei	Silmälläpidettävä, NT	Vaarantunut, VU	Erinomainen - Heikentynyt (ojitetut alueet)	3 Monimuotoisuutta turvaavat kohteet
Tupasvillarämeet	Ei	Silmälläpidettävä, NT	Vaarantunut, VU	Erinomainen - Heikentynyt (ojitetut alueet)	3 Monimuotoisuutta turvaavat kohteet

Kuva 59. Suojärvensuon maakuntakaavan suojelualuerajaus. Karttaan on merkitty voimakkaimmin muuttunut osa, jota esitetään rajattavaksi pois.

3.19 Vattonjärvi, Maakuntakaavan suojelualue

3.19.1 Uudenmaan 4. vaihemaakuntakaavan luontoselvitys 2014-2015. Maastoselvityskohteet ja niiden maakunnallinen arvo (Uudenmaan liitto 2015), kuvaus

Vattonjärvelle on järvenlaskun tuloksena syntynyt laaja, arvokas pensaikko- ja koivuluhtakokonaisuus. Metsäluhtana on rajattu pääosin koivua kasvava alue, jossa puiden läpimitta rinnankorkeudelta on vähintään noin 5 cm ja jossa pajuja on selvästi vähemmän kuin koivua. Metsäluhdassa järeimpien puiden, koivujen ja haapojen, läpimitta on jopa 30−35 cm. Pensaskerroksessa on tuomea ja paatsamaa ja kenttäkerroksessa monipuolisesti luhtaruohoja ja -heiniä sekä rehevien korpien lajeja. Luhdassa on runsaasti pystyyn kuolleita ja kuolevia koivuja.

Kohti alueen keskiosaa koivut ovat yhä kitukasvuisempia ja niiden joukossa kasvaa yhä enemmän pajuja, erityisesti kiiltopajua. Keskiosassa pajut ovat vallitsevia. Pensaikkoluhdan aluskasvillisuus on paikoin järvikortevaltaista, paikoin kasvaa korkeaa järviruokoa ja paikoin enemmän luhtaruohoja ja -heiniä kuten pullosaraa, kurjenjalkaa, leveäosmankäämiä, viitakastikkaa, ranta-alpia ja rantakukkaa. Kohteen läpi kulkevan ojan partaalla on avoimempaa luhtaa, jossa pajut ovat matalampia ja jossa kasvaa saraikkoa. Luhta rajautuu luoteispuoleltaan rehevään korpeen, jossa koivun ohella kasvaa kuusta. Luontotyyppi on ruohokangaskorpi, josta luhtalajit pääosin puuttuvat ja jossa korpilajien ohella tavataan myös metsäruohoja. Korvessa ja siellä täällä myös luhdassa kasvaa Uudellamaalla melko harvinaista korpialvejuurta. Pohjois-, itä- ja eteläosastaan metsäluhta rajautuu runsaslahopuustoiseen lehtoon. Lehto on lehtipuuvaltainen (pääpuulajeina koivu ja haapa) ja varttunutta tai uudistuskypsää (ylimmän yhtenäisen latvuskerroksen puiden läpimitta keskimäärin 20−30 cm). Kuusta esiintyy alueella pääasiassa alispuuna. Lahopuuta on arviolta keskimäärin 5−10 m^3/ha, paikallisesti enemmänkin. Luontotyyppi on tavanomaista käenkaali-oravanmarjatyypin lehtoa, jossa ei kasva kovin vaateliaita lajeja. Maakunnallisesti arvokkaaksi rajattu kohde rajautuu luontevasti ympäröiviin peltoihin ja taimikoihin. Mustasaaren koillispuolella on metsäkaistale, joka ei täytä luontotyyppikriteereitä mutta joka voidaan rajata yhdistelmäkriteerin perusteella maakunnallisesti arvokkaaksi, sillä se kytkeytyy läheisesti luontotyyppikriteerin täyttävään metsäluhtaan (eli puustoiseen suohon).

Peruskarttaan merkittyjen, kohteen reunoilla sijaitsevien kahden lähteen poikki on vedetty oja, eikä lähdekasvillisuutta ole säilynyt. Kohde kuuluu luonnon ydinalueeseen sekä maakunnallisesti arvokkaaseen Sulkavan-Isosuon laajaan yhtenäiseen metsäalueeseen (Väre & Rekola 2007, Uudenmaan liitto 2014). Alueella on runsaasti hirvieläinten polkuja.

Luontotyyppikriteerit:

- Luonnontilaiset tai luonnontilaisen kaltaiset, pienialaisia laikkuja tai kapeita rantaluhtia selvästi laajemmat (> 1 ha) metsäluhdat
- Vähintään 10 ha laajuiset, luonnontilaiset tai luonnontilaisen kaltaiset pensaikkoluhdat
- Vähintään 5 ha laajuiset, luonnontilaiset tai luonnontilaisen kaltaiset, runsaslehtipuustoiset varttuneet tai sitä vanhemmat metsät, joissa on lahoa lehtipuuta yli 5 m^3/ha

- Vähintään noin 2 ha laajuiset, vesitaloudeltaan luonnontilaiset tai vähän muuttuneet korvet

Yhdistelmäkriteerit:

- Vähintään maakunnallisesti arvokkaisiin puustoisiin soihin läheisesti kytkeytyneet luonnontilaisen kaltaiset metsät

3.19.2 Päivityskartoitus 2026

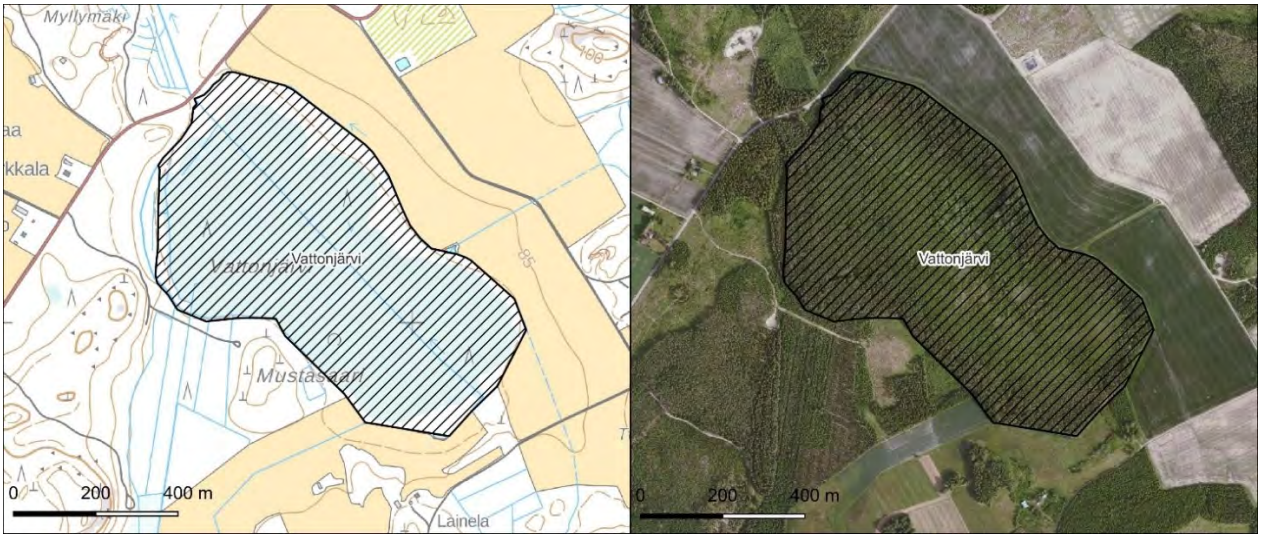
Kohde on säilynyt ennallaan, eikä kohderajauksen alueella ole havaittu tavanomaisesta sukkessiokehityksestä poikkeavia muutoksia. Alueella ei ole suoritettu toimenpiteitä, jotka olisivat muuttaneet alueen arvoja. Alueen vesitasapaino on säilynyt ennallaan ja alue koostuu laajasta koivu-/pajuluhta-alueesta, jossa esiintyy monipuolisesti uhanalaisia suotyyppejä. Vallitsevana ovat luhtatyypit, mutta myös edustavia ruoho- ja heinäkorpia esiintyy laiteilla, kuten myös aitokorpia ja kangaskorpea. Lehtilahopuuta on erittäin runsaasti.

Rajaus käsittää etelä- ja koillisosassa osin kapealti kangasmetsää. Rajaus on muodostettu yhtenäiseksi kokonaisuudeksi. Rajaus on maakuntakaavan rajauksen mukainen. Suojelualueen perustamisen yhteydessä rajausta tarkennetaan.

Arvoperusteet:

- uhanalaiset suoluontotyypit, yhtenäinen edustava kokonaisuus

Luontotyyppi	Lsl / Vl luontotyyppi	Uhanalaisuus, Suomi	Uhanalaisuus, Etelä-Suomi	Edustavuus	Arvoluokka (LUOPAS)
Tuore keskiravinteinen lehto	Ei	Silmälläpidettävä, NT	Vaarantunut, VU	Hyvä	3 Monimuotoisuutta turvaavat kohteet
Ruohokorvet	Ei	Vaarantunut, VU	Erittäin uhanalainen, EN	Erinomainen	2 Erityisen tärkeät kohteet
Koivuluhdat	Ei	Puutteellisesti tunnettu, DD	Puutteellisesti tunnettu, DD	Erinomainen	3 Monimuotoisuutta turvaavat kohteet
Pajuluhdat	Ei	Elinvoimainen, LC	Elinvoimainen, LC	Erinomainen	4 Monimuotoisuutta tukevat kohteet
Ruokoluhdat (Avoluhdat)	Ei	Elinvoimainen, LC	Elinvoimainen, LC	Erinomainen	4 Monimuotoisuutta tukevat kohteet
Kangaskorvet	Ei	Erittäin uhanalainen, EN	Äärimmäisen uhanalainen, CR	Erinomainen	2 Erityisen tärkeät kohteet
Aitokorvet	Ei	Erittäin uhanalainen, EN	Erittäin uhanalainen, EN	Erinomainen	2 Erityisen tärkeät kohteet

Kuva 60. Vattonjärven kohteen rajaus. Rajaus vastaa maakuntakaavan rajausta eikä rajaukseen esitetä muutoksia.

Kuva 61. Vattonjärvi on lähes kauttaaltaan puustoista luhtaa, reunaosissa esiintyy myös lehtoa ja lehtokorpea

Lähteet

Kontula, T. ja Raunio, A. (toim.) 2018. Suomen luontotyyppien uhanalaisuus. Osat 1 ja 2. Suomen ympäristö 5/2018. Ympäristöministeriö.

Metsänen, T. 2017. Luontokartoitus Levanto − Saari − Hautjärvi − Kaukalampi -kylien alueella − vuonna 2016. Luontoselvitys Metsänen.

Routasuo, P., Lammi, E. ja Vauhkonen, M. 2013. Mäntsälän Sälinkään ja Soukkion osayleiskaavan luontoselvitys 2013. Ympäristösuunnittelu Enviro.

Routasuo, P., Lammi, E. ja Vauhkonen, M. 2021. Mäntsälän yleiskaava 2050: Luontoselvitykset 2019. Ympäristösuunnittelu Enviro.

Uudenmaan liitto 2015. Uudenmaan 4. vaihemaakuntakaavan luontoselvitys 2014-2015. Maastoselvityskohteet ja niiden maakunnallinen arv. Uudenmaan liiton julkaisuja E157 − 2015.

Uudenmaan liitto 2016. Uudenmaan ekologiset verkostot zonation-analyysien perusteella. Uudenmaan liiton julkaisuja E 194 − 2018.

Virtanen, T. ja Salomäki, P. 2019. Mäntsälän kirkonkylän osayleiskaavan luontoselvitykset 2018. Lumotron Oy.